

Krščanstvo najmočnejša silnica

Proti koncu prve polovice 8. stoletja se je slovenska kneževina Karantanija znašla v povečani nevarnosti za svojo samostojnost. Tedaj je knez Borut izbral in odločil, da se nasloni na krščanski zahod. Odločil je kot bister diplomat in spreten vladar. V zvezi s temi zgodovinskimi dejstvi smo Slovenci prišli v stik s krščanstvom.

Sprejem krščanstva — odločilni trenutek za slovenski narod! Naslonitev na krščanske in kulturne narode je bistveno spremenila položaj Slovencev v srednji Evropi in razodela družbeno zrelost Slovencev. Nekako do leta 743 so Slovenci po zgledu svojih vsiljivih barbarskih zaveznikov Obrov napadali zahodnjake in ropali njih dežele. V omenjenem letu pa se je Karantanija odpovedala barbarstvu, se oprla na svoje prejšnje sovražnike in branila z njihovo pomočjo svojo svobodo in evropsko kulturo pred obrskim pritiskom z vzhoda. Prijateljska zveza Slovencev z do tedaj sovražnimi narodi, ki pa so že imeli krščanstvo in kulturo, nam odkrije še globlji nagib, zakaj so se naši predniki odločili za krščanstvo; zaznali so namreč, da je barbarski narod, ki iz lastne volje ter prepričanja ne sprejme krščanstva in njegovih duhovnih dobrin, obsojen na smrt. Takša usoda je kmalu nato doletela Obre. Podoben konec bi dočakal slovenski narod, ako s svojimi vodniki ne bi spoznal pravočasno, kje je njegova rešitev.

Krščanstvo pa ni le v oni sivi davni rešilo življenje našim prednikom, ampak je nato skozi stoletja branilo in hranilo življenje našemu narodu.

In od trenutka, ko si je slovenski narod izbral Kristusov nauk za svojo življenjsko luč in vodilo, je poleg silnic narazličnejšega značaja, ki so vplivale na obstoj, razvoj in izoblikovanje slovenskega naroda ter njegovih poedincev, bilo krščanstvo med najmočnejšimi. Po različnih poteh in načinih je iz roda v rod pronicalo v najgloblje bistvo slovenskega človeka in mu vtisnilo krščansko duhovno fiziognomijo. Zgodovinski resnici pljuvajo v obraz oni slovenski zgodovinarji in pisci, ki skušajo s svojo tendenčno dialektiko in logiko omajati zgodovinsko poslanstvo in plemenito delo, ki ga je krščanstvo opravilo v slovenskem narodu.

Po 1200 letih mora vsak Slovenec, ki ima trohico iskrenosti, priznati, da je bilo krščanstvo v rešitev našemu narodu, da je duša slovenskega človeka krščanska, da je njegovo mišljenje in čustvovanje krščansko in da sta naša kultura in zgodovina krščanski.

PRAKTIČEN IZHOD IZ KRIZE NA BLIŽNJEM VZHODU

Sovjetska in ameriška diplomacija naj bi našli praktičen izhod iz krize na Bližnjem vzhodu. Zagata je nastala zato, ker zahtevajo Izraelci sklenitev mirovne pogodbe in ker takšno pogodbo Arabci odbijajo. Če je že tako, potem sta ameriška in sovjetska diplomacija prišli do zaključka, naj nekako ostane vse pri starem; saj se dajo celo obnoviti diplomatski odnosi, ne da bi bile poprej zaključene mirovne pogodbe. Tako na primer trgujeta uspešno Sovjetska zveza in Japonska, čeprav ni bila podpisana pogodba o zaključku prve svetovne vojne.

Ugibanja o prevozu orožja

Kitajski topovi za Hanoi? — Rommey za nevtralizacijo jugovzhodne Azije

Skrivnostno orožje, ki je verjetno namenjeno za Severni Vietnam, so odkrila ameriška izvidniška letala na nekem kitajskem kolodvoru čisto blizu severovietnamske meje. Po mnenju strokovnjakov ameriške tajne službe gre tu za kitajsko orožje-tanke, ki je skrito pod plahuti. Vojaški izvedenci pravijo, da so to avtomatični 152 milimetrski topovi, ki naj bi jih z vlakom pripeljali v demilitarizirano cono med Severnim in Južnim Vietnamom.

Za nevtralizacijo celotnega jugovzhodnega prostora se je te dni zavzel republikanski guverner ameriške zvezne države Michigan Rommey. Rommey, ki velja za enega izmed predsedniških kandidatov svoje stranke za volitve prihodnjega leta, je ponovno kritiziral vietnamsko politiko predsednika Johnsona, ki vodi, kot pravi republikanski guverner, samo v nezadovoljivo rešitev. Rommey je predlagal, da bi ustanovili novo mednarodno organizacijo, katere naloga bi bila nadzorovati nevtralizacijo jugovzhodne Azije.

Prvič po desetih mesecih je ameriško letalstvo zopet napadlo izhodiščno točko Ho

Ši Minhove steze — Mu Gia prelaz v Severnem Vietnamu. Baje je Hanoi sem poslal že stopetdeset tisoč delavcev, da bi popravili škodo. Tudi na štirih najvažnejših mostovih pristanišča Haifonga, ki so bili ob koncu tedna porušeni, so v teku popravljala dela.

Na tisoče beguncev iz Severnega Vietnama, ki živijo na severu Južnega Vietnama v taboriščih, je v nevarnosti, da umrejo od lakote. Kot je vladni odposlanec za begunce Ful Que izjavil, nimajo na razpolago nobenih helikopterjev, da bi preskrbeli taborišče z živžem. Dvanajst taborišč je možno doseči samo po letalski poti.

Vietnamske divizije se umikajo?

Ameriški listi poročajo, da je obveščevalna služba Južnega Vietnama ugotovila, da je Severni Vietnam umaknil več svojih divizij iz Južnega Vietnama (vsaka divizija šteje okrog 8000 mož); po drugih vesteh naj bi se bile umaknile kar 3 divizije z južnega bojišča. Ena izmed teh naj bi bila izginila z meje proti Kambodži. Prav tako naj bi se bila umaknila 325. divizija iz demilitariziranega pasu.

KMEČKA GOSPODARSKA ZVEZA

VABILO

na občni zbor, ki bo v nedeljo, dne 29. oktobra, ob 10. uri dopoldne v prosvetni dvorani Mohorjevega doma. Še prej bo ob pol desetih skupna sv. maša v Mohorjevi kapeli.

Dnevni red:

1. Pozdrav in otvoritev.
2. Tajnikova beseda.
3. Poročilo iz delovanja zborničnega svetnika, podžupana Mirka Kumra.
4. Razrešnica staremu odboru in volitve novega odbora.
5. Slučajnosti.

Za Kmečko gospodarsko zvezo:

Dr. Marko Dumpelnik, tajnik.

Fric Kumer, predsednik.

Ponovna vojna nevarnost na Srednjem vzhodu

Gusarsko dejanje Egipta — Najhujši pripetljaj po vojni med Izraelom in Egiptom

Egipčani so preteklo soboto zvečer pred sinajsko obalo s sovjetskimi raketami potopili največji izraelski rušilec »Elath«, ponos male vojne mornarice dežele. Medtem ko egipčansko prebivalstvo slavi navdušeno zmago, se je izraelska vlada sestala na izredni seji, kjer so razpravljali o morebitnih povračilnih ukrepih.

V protestnem pismu varnostnemu svetu je vlada v Jeruzalemu imenovala ta pripetljaj kot »očitno vojno dejanje na mor-

ju«. Izraelski radio pa je posredno posvaril Egipčane, da bi Izrael lahko to namerno napadalno dejanje smatral kot takrat v maju in juniju letos, pred izbruhom vojne.

Poveljnik izraelske vojne mornarice Erell je na tiskovni konferenci izjavil, da se rušilec »Elath« v času obstreljevanja ni nahajal v egipčanskih teritorialnih vodah. Od 200 mož posadke je izgubilo življenje 51 mornarjev, 46 pa je bilo ranjenih.

Po volitvah v Gornji Avstriji

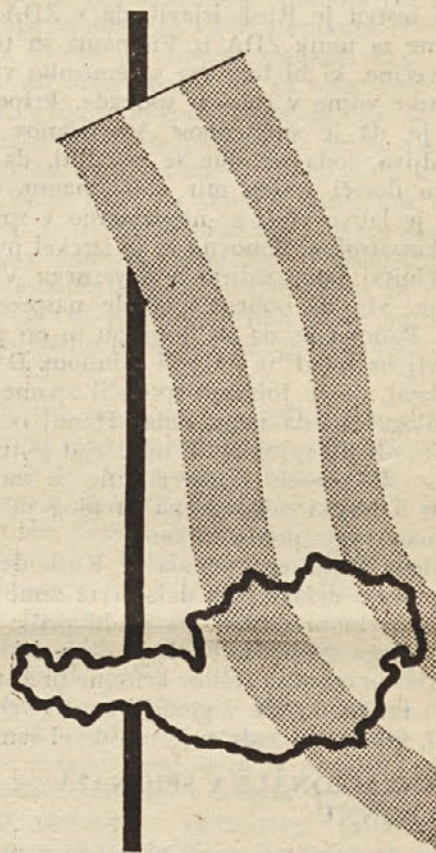
SPOe vsak zakon s 27 proti 26 glasovom v zveznem svetu odkloni. To pa bi pomenilo zavlačevanje zakonskih predlogov za 2 meseca. Ko pa bo od julija 1968 dunajski socialist predsednik zveznega sveta, bo imela OeVP za pol leta večino.

Občinske volitve so pokazale podoben primer, vendar so tukaj prevladovali osebnosti. V Riedu, Gmundenu, Schardingu je OeVP izgubila svojo večino in s tem tudi župane.

Olahova in komunistična stranka sta izgubili v deželnozbornih kot pri občinskih volitvah popolnoma svoj pomen.

Ob državnem prazniku

Leta 1945 so si bili Avstrijci v vseh zveznih deželah svesti — v nasprotju z letom 1918 — da spadajo skupaj v eno samostojno, lastno in svobodno državo Avstrijo. Naše politike so pravzaprav koncentracijska taborišča druge svetovne vojne zblížala ter so se šele tam naučili medsebojnega sodelovanja. Da pa je to zares tudi delovalo, so za to poskrbele do sklenitve državne pogodbe

1955 zasedbene sile. Vendar je tudi avstrijsko ljudstvo kot celota dokazalo svojo državno politično zrelost in bistveno pripomoglo k temu, da Avstrije ni doletela enaka usoda kot drugih držav, ki so nastale po zlomu avstroogrske monarhije: poraz komunizma pri prvih volitvah Druge republike jeseni leta 1945, kljub ruski zasedbi dela Avstrije in zadušitev komunističnih nemirov ter poskusnih štrajkov v oktobru leta 1950, katerih nevarnosti se mnogi Avstrijci tedaj niti zavedali niso.

Čeravno so v 12 letih od sklenitve državne pogodbe edinost in nerazdružnost motili strankini in interesni prepiri, ni dvoma, da lahko dandanes Druge republika gradi na bistveno močnejši državni zavesti in domoljublju, kot je bilo kdaj možno to v Prvi. Da še ta ni čisto globoko zakoreninjena kot bi morala biti, je iskati vzrok v nastanku in razvoju naše države in v nas samih. Za zaščito bodočnosti Avstrije sta njeno varstvo in krepitev nujni; sta hkrati nacionalna naloga, katere ne moremo rešiti le z državnim praznikom.

Erika Weinzierl,

Die Furche, 21. 10. 1967

ZAHODNONEMŠKI JEDRSKI STROKOVNJAK NA KITAJSKEM

Po poročilih iz Vzhodne Nemčije se je mudil na Kitajskem tri mesece zahodnonemški atomski izvedenec Wolfgang Pilz, ki je med drugo svetovno vojno delal kot pomočnik pri Wernerju von Braunu pri izdelovanju raket. Pilz je prej (okrog leta 1960) načeloval skupini zahodnonemških atomskih izvedencev v Egiptu. Ameriška obveščevalna služba domneva, da bo Kitajska izstrelila prvo veliko raketo v veselje v tem mesecu.

Politični teden

Po svetu ...

TISKOVNA KONFERENCA AMERIŠKEGA ZUNANJEGA MINISTRA DEANA RUSKA

Ameriški zunanji minister Dean Rusk je na tiskovni konferenci pred kratkim dejal, da se je vojaški položaj ameriške vojske v Južnem Vietnamu zboljšal in da so »rezultati spodbudni«. Povedal je dalje, da se je število ubežnikov iz komunistične vojske podvojilo. Dalje je izjavil, da se je močno zmanjšalo število ubežnikov iz sajgonske vojske in da ima ta vojska sedaj še mnogo drugih področij pod svojim nadzorom. Zatem je izjavil, da gre v Vietnamu za varnost Združ. držav Amerike ter da bo čez 10 ali 20 let milijarda Kitajcev opremljenih z atomskim orožjem, ne da bi mogli sedaj predvidevati, kakšno politiko bo Kitajska tedaj vodila.

Zatem je Rusk ponovil, da ni nobenih znakov, ki bi kazali, da je Hanoj pripravljen zmanjšati vojaško dejavnost, če bi ZDA ustavile bombardiranje Severnega Vietnama.

V bistvu je Rusk izjavil, da v ZDA ni večine za umik ZDA iz Vietnama in tudi ne večine, ki bi bila »za spremembo vietnamske vojne v splošen spopad«. Pripomnil je, da je »nestrpnost Američanov razumljiva, toda ne sme se pozabiti, da je težko doseči trajen mir v Vietnamu, dočim je lahko vreči se nespametno v splošno katastrofo«. Ponovno se je izrekel proti prekinitvi bombardiranja Severnega Vietnama, »če ni nobene pobude nasprotnika«. Ponovil je, da sta Johnson in on pripravljena sestati se s Ho Ši Minhom. Dalje je dejal, da je Johnson sporočil »pametne predloge« in da mora sedaj Hanoj odgovoriti, ali jih sprejme ali ne. Dejal je tudi, da so ZDA »zelo zainteresirane za morebitni hanojski odgovor na predlog južnovietnamskega predsednika:

Glede Srednjega vzhoda je Rusk dejal, da morajo države tega dela sveta same rešiti spor in preprečiti, da ne bi prišlo do ponovnega spopada. Rusk je dalje izjavil, da glavno oviro za rešitev krize ne predstavljajo toliko razlike v glediščih med velesilami, kot ravno zadržanje teh dežel samih.

SENZACIONALNA ŠPIONAŽA V BONNU

Nemško državno pravdnštvo je v ponedeljek, 16. oktobra, javilo, da je odkrilo špionažo, ki je vzbudila v Bonnu in v svetu pravo senzacijo.

V središču afere je bila glavna tajnica bonnskega zunanega ministrstva, ki se je v noči na nedeljo (15. oktobra) obesila v ženski kaznilnici v Kölnu. Ta je bila namreč pred nekaj dnevi aretirana skupaj z njenim možem, fotografom po poklicu, nekim kurirjem (slov) francoskega poslaništva in nekim natakarjem. Vse štiri osebe so, po izjavah nemškega glavnega državnega pravdnika obveščale in pošiljale več let važne tajne dokumente in protokole zaupnih pogovorov Moskvi. V bonnskih hotelih kot v uradu zveznega kanclerja išče nemška državna policija tajne prisluškovalne naprave.

Od leta 1959 je bila glavna tajnica Leonore Sütterlin v službi bonnskega zunanega ministrstva. Imela je dostop do oklopne omare, v kateri so bili shranjeni tajni dokumenti. 1960. leta je spoznala svojega bodočega moža Heina Sütterlina, po poklicu fotografa, kateremu je sovjetska tajna služba dala nalog, naj se seznanji z eno izmed nastavljenk zunanega ministrstva.

Leta 1962 se je začela — medtem poročena Leonore Sütterlin — baviti s špionažo: vzela je enostavno tajne dokumente in protokole v opoldanskem odmoru na svoj dom, kjer jih je njen mož Hein fotografiral, filme pa je pošiljal dalje sovjetski tajni službi.

Špionaža v francoskem veleposlaništvu

Čisto neodvisno od obeh zgoraj imenovanih aretirancev sta kurir (sel) francoskega veleposlaništva Leopold Pieschl in njegov svak, natakar Martin Marggraf delovala za sovjetsko varnostno službo. Leopold Pieschl je dobil že leta 1958 od Sovjetov ponarejeni ključ omare za dokumente francoskega veleposlaništva in od tedaj vsa leta prisluškoval vsem pogovorom v konferenčni sobi veleposlaništva. S posebnim fotoografskim aparatom, ki ga je imel vdolane

ga v cigaretnem etuiu (škatlici), je slikal važen material za Moskvo. Njegov svak Martin Marggraf pa je serviral (stregel) pri številnih državnih sprejemih in obiskih v Bonnu in je vdolal v najbolj znanih bonnskih hotelih nemškega glavnega mesta slušne naprave.

Kot poročajo iz Bonna je obseg špionaže tako velik, da zasenci vse filme Jamesa-Bonda. Preiskave nemške državne policije so v polnem teku. V vladnih krogih govorijo celo o »največji izdaji« v zgodovini Zvezne nemške republike.

Aretirane štiri osebe so pošiljale Sovjetski zvezi ne le tajne dokumente, temveč tudi slike atomskih bunkerjev, naprave civilne zaščite in portrete najpomembnejših oficirjev vojaške obrambe in mož tajne službe. Resnično pustolovska je bila pot, po kateri so prihajala naročila in naloge v Bonn, najmanj tako pustolovska pa je bila predaja dokumentov: kolodvorska stranišča in temne, zakotne kinodvorane so služili za pobiralno pošto. V izrednih slučajih so Sovjeti celo sami prišli v Bonn.

Kot javljajo sedaj, je nemško zunanje ministrstvo kot prvo reakcijo že predrugačilo šifrirano pisavo in tajna znamenja.

V Bonnu ne izključujejo dejstva, da so vsi ti štirje špijoni izdali Moskvi celotno pošto med zunanjim ministrstvom in diplomati v tujini, kakor tudi številne tajne akte Organizacije severnoatlantskega pakta

(NATO), vsebino zaupnih pogovorov pri državnih obiskih in vobče vse podrobnosti o nemških napravah civilne zaščite in atomske bunkerje.

Pri aretaciji glavne tajnice Leonore Sütterlin in njenega moža Heina so našli na kuhinjski mizi — tako javljajo iz Bonna — knjigo s tajnimi znaki za njih tajne radijske pogovore z Rusi. Zadnja sovjetska radijska navodila so poslali zakoncem nekaj minut pred aretacijo obeh. »Mi bi tudi radi včasih prisluškovali,« je izjavil nemški glavni državni pravnik, »a na žalost za to nikdar nismo imeli časa.«

... in pri nas v Avstriji

SPOROČILO AVSTRIJSKE POLICIJE O JUŽNOTIROLSKIH TERORISTIH

Poročali smo že v prejšnji številki, da je avstrijska policija v Innsbrucku 10. oktobra aretirala 9 osumljenih oseb, od katerih je sedaj trem dokazano (Petru Kienesbergerju, dr. Erhardu Hartungu in dekletu Barbari Perchtovi), da so sodelovali pri atentatih na Južnem Tirolskem.

Sedaj pa je avstrijsko notranje ministrstvo izdalo uradno sporočilo o zadnjih aretacijah. V zvezi z raziskavo bombnega atentata na Porze-Scharte je državna policija prijavila pri državnem pravdnstvu v Innsbrucku bivšega 26-letnega nemškega državljanja Christiana Genka iz Osnabrücka, ker je osumljen, da je z zgoraj omenjenimi

Kako so odkrili špionažo

V torek, dne 17. oktobra, pa sta nemška javnost in svet izvedela, kako so odkrili špionažo? Natančno teden dni poprej, ob 3. uri zjutraj, je k Američanom pobegnil sovjetski poročnik Runge, oficir špionažnega vodstva sovjetske centralne tajne službe Karlshorst pri Berlinu. Ob 5. uri zjutraj so ga zaslišali. Že ob 10. uri dopoldne so Rusa odpeljali z letalom v Združene države Amerike. Amerikanci pa so že med poletom sporočili to vest ob 11. uri dopoldne eni svojih obrambnih mest v Zvezni republiki Nemčiji. Pol ure kasneje je nemški glavni državni pravdnik javil špionažno zadevo v Bonn. Ob 16.45 pa je policija aretirala zgoraj imenovane štiri špione in jih prepeljala v zapor Klingelpütz v Kölnu.

NOVI ZAHODNOBERLINSKI ŽUPAN

Tudi v zunanjem svetu je občinska kriza v zahodnem Berlinu zbudila veliko pozornost. Dosedanji župan, protestantovski pastor Henrik Albertz, ki je vodil občinsko upravo komaj 9 mesecev, je odstopil. Londonski »The Observer« meni, da je bila za Albertza tragika v tem, da je že več let okoli zahodnega Berlina pravzaprav vse mirno. Prejšnji župan Willy Brandt je bil prav tako socialni demokrat, toda Brandt je pravzaprav svetovna osebnost; pred njim je bil na čelu občinske uprave Ernst Reuter, čigar ime je šlo v svet zaradi sovjetske blokade. Dosedanjega župana je rušilo desno krilo v stranki. Albertz je bil sicer dovolj prožen, vendar se je preveč posvetil organizaciji močne policije. Gospodarske

SLOVENC

doma in po svetu

† Inž. Josip Levanič

Med starejšo generacijo vidnih strokovnjakov, ki si je med obema vojnama s svojim delom v Sloveniji prizadevala, da iztrga iz rok tujcev vinsko stroko in trgovino, je bil brez dvoma ena izmed najvidnejših osebnosti inž. Josip Levanič.

V polnem delovnem poletu je nepričakovano prenehalo njegovo življenje, ki se je pričelo 4. januarja 1894 v Drenovcu na Turškem vrhu v Halozah. Po dovršeni ljudski in meščanski šoli se je posvetil študiju enološke (vinarske) in pomološke (sadjarske) znanosti ter si pridobil tudi akademski naslov.

Zelja po izpopolnjevanju v svoji stroki ga je po prvi svetovni vojni vodila v znana francoska vinarska središča v Montpelieru, Bordeauxu, Reimsu in Parizu. Vse to bogato in s trudom doma in v tujini pridobljeno znanje je v polni meri razdal slovenskim in drugim jugoslovanskim vinogradnikom, kletarjem, enologom in drugim vinarskim delavcem. Ko je postal glavni enolog pri Sloveniji vinu, je vse svoje dolgoletne izkušnje praktično prelil v svoje delo in še s podvojeno silo vzgajal in učil.

Vinarska znanost je izgubila z inž. Josipom Levaničem mednarodno priznanega strokovnjaka, v jugoslovanski, posebno pa v slovenski enološki vedi pa je nastala z njegovo smrtjo občutna vrzel. Dolgoletno sodelovanje v mednarodni komisiji za ocenjevanje vin in žganih pijač je potrditev njegove visoke strokovnosti, strogo in pravično ocenjevanje pa priznanje njegove avtoritete v vinarskem svetu.

Isto poročilo tudi navaja, da je policija izvedla široko akcijo in zaslišala ter pridržala večje število oseb, ki so bile v stikih s teroristi, da se ugotovi, v kakšni meri so razne osebe, ki prebivajo v Avstriji, sodelovale pri terorističnih dejanjih v Južni Tirolski. Policija je stopila v stik tudi z organi v Italiji in Švici.

Dunajski list »Express« piše, da so se pojavili na vhodu sodne palače na Dunaju napisi: »Svoboda za dr. Burgerja«, »Izpušite dr. Burgerja«.

Po aretaciji teroristov

Glasilo južnotirolske ljudske stranke »Dolomiten« zelo ostro komentira aretacijo Kienesbergerja in pravi, da ne bi hoteli biti v koži tistih porotnikov, ki so ga oprostili na procesu najprej v Gradcu, nato pa v Linzu, pa čeprav je javni tožilec jasno povedal, da tisti, ki oprošča, prispeva k ponovnim zločinom. Od 31. maja, ko je bila izrečena oprostilna razsodba v Linzu, je minilo le malo časa, in sedaj so posledice jasne. Isti list piše, da so Kienesbergerja policisti našli pri nekem prijatelju, ležal je na divanu in je čital knjigo »Velika Nemčija«. Pri sebi je imel dve nabiti pištoli, vendar se ni upiral aretaciji.

PREMIJRJE MED VLADO IN RADIJSKIM VODSTVOM

Med vlado in novim radijskim vodstvom je prišlo te dni po vrsti sporov do prehodnega pomirjenja.

Že v članku »Novosti v avstrijskem radiu« (številka 40 »Našega tednika«), smo napisali med drugim tudi sledeče: »O važnih oddajah še niso nič govorili; oddaja zveznega kanclerja in deželnih glavarjev še ni natančno določena, kajti to odloča glavni upravnik radija in televizije Gerd Bacher.«

Zvezni kancler dr. Josef Klaus je sedaj glavnemu upravniku radija in televizije izrazil zaupanje, potem ko je prišlo predvsem zaradi češkoslovaškega bojkota s strani avstrijskega radija in zaradi kanclerjeve oddaje do nasprotij.

Odslej bodo oddaje zveznega kanclerja v radiu vsakih štirinajst dni. Prvotno je vodstvo radija določilo za dr. Klauza samo eno oddajo na mesec. S tem pa kancler ni bil zadovoljen, zategadelj je pisal glavnemu upravniku Gerdu Bacherju pismo, v katerem mu predlaga skrajšanje oddaje od 15 na 10 minut. Zato pa bo kanclerjeva oddaja vsako prvo in tretjo soboto v mesecu trajala do deset minut, in sicer takoj po 19. uri.

Če bi se dr. Klaus pri svojih oddajah spuščal v polemične izjave proti socialistični opoziciji, bo dobil vodja socialistične stranke dr. Bruno Kreisky možnost prav tako deset minut oddaje, da pove svoje mnenje kanclerju.

NOVI ZAHODNOBERLINSKI ŽUPAN

Novi župan Zahodnega Berlina se imenuje Klaus Schütz. Socialistična stranka ga je izvolila na posebnem 24. strankinem zasedanju.

Na sliki na levi.

razmere v zahodnem Berlinu niso prav nič rožnate. Že dr. Brandt je začutil, da ne sme ostati mesto pri vlogi protikomunistične trdnjave, temveč da mora zaigrati vlogo posredovalca med Vzhodom in Zahodom. Albertz te vloge ni mogel razviti, sicer je Brandt potegnil za seboj najspretnije ljudi iz občinske uprave ter jih uporablja drugod.

Novi župan Klaus Schütz, star 41 let, je bil izvoljen s 191 proti 43 glasovom na izrednem zasedanju berlinske SPD v nedeljo, dne 15. oktobra. Doslej je bil državni tajnik bonnskega zunanega ministrstva.

osebami sodeloval pri terorističnem napadu na hribo Porze-Scharte, kjer so našli smrt štirje italijanski vojaki.

Poročilo navaja, da so ugotovili, da je 26-letni nemški državljan Christian Genck, ko je bil poleti 1964. leta študent v Innsbrucku, odpeljal s svojim avtomobilom aktiviste skupine Burger proti hribo Porze-Scharte. Gencka je spremljala njegova zaročenka Barbara Percht, ki je sedaj v zaporu. Skupina treh aktivistov je odšla oborožena in z nahrbtniki proti hribo, od koder so se vrnili v jutranjih urah in jih je Genck ponovno odpeljal v Innsbruck. Nekaj časa za tem je Genck zapustil Tirolsko in se vrnil v Nemčijo. Ugotovili so njegovo sedanje stanovanje in so predložili nemškemu oblastem kazensko ovadbo.

Ob 1200-letnici slovenskega krščanstva — na Kapitolu v Washingtonu

Kapitol v Washingtonu je sedež poslanske zbornice in senata Združenih držav Amerike, največje sile na svetu. Poslanski in senatorski prostori v njem so nedotakljivi, se pravi, samo zborovanjem poslancev (kongresmanov) in senatorjev namenjeni. Toda letos se je zgodila izjema. Po posredovanjem slovenskega ameriškega poslanca Johna Blatnika in slovenskega ameriškega senatorja Franka Lauscheta je bilo doseženo zelo redko dovoljenje, da so se v areno Kapitola smele zbrati na zborovanje ameriške Slovenke s svojo Slovensko žensko zvezo, kakšnih 400 članic zastopnic po številu. Bil je na Kapitolu njih občni zbor — parlament — pod vodstvom predsednice gospe Antonije Turkove, tajnice gospe Albine Novakove in urednice ženskega glasila »Zarja«, gospe Carinne Leskovarjeve.

Toda to ni bil samo shod (konvencija) Slovenske ženske zveze, ene največjih slovenskih organizacij v Združenih državah Amerike, marveč velika slovenska manifestacija v ameriški prestolnici, na katero so bili povabljeni tudi odlični gostje in je v Washingtonu zbudila pozornost, kajti zborovalke in zborovalci so se s Kapitolu slednjič preselili na slavnostni banket v veliki Mednarodni plesni dvorani novega washingtonskega Hilton hotela, v katerem so se tudi Slovenke in Slovenci postavili po svojem družabnem blišču.

Ugledni gostje na shodu

Lepa vrsta jih je bila. Najprej iz države Ohio zvezni senator Frank J. Lausche, ki je pomemben član v senatorskem zunanjem političnem odboru, dalje zvezni poslanec John A. Blatnik iz države Minnesota, potem zvezni poslanec Frank Annunzio iz Chicaga, Ludvik J. Andolšek iz zveznega ministrstva za državno uradništvo, dr. Drago Zalar za Narodne akademije znanosti, Konrad Mejač, vodja slovenskih oddaj v Glasu Amerike, publicist dr. Ciril Mejač, dr. Milan Kravanja iz Zveznega ministrstva za notranje zadeve, Miro Pregelj iz Kongresne knjižnice, Erik Kovačič iz Kongresne knjižnice, dr. Stane Šušteršič, urednik Glasu Amerike, pianist profesor Alfred Fischinger, kipar prof. France Goršič, slikarja Jože Vodlan in Miro Župančič, koncertna in operna pevka Marija Kranjc-Fischingerjeva, washingtonski slovenski Mešani oktet in drugi.

Začetek zborovanja SZZ in sklepi konvencije

Zborovanje se je začelo s skupnim petjem slovenske narodne himne (Hej Slovenci) in ameriške narodne himne ter z molitvijo, ki jo je opravil p. Klavdij Okorn, ki je du-

hovni svetovalec mogočne Slovenske ženske zveze v Združenih državah Amerike.

Zasedanje je bilo javno in ga je z galerij spremljalo na tisoče tujerodnih turistov. Nekateri so prvič slišali in videli Slovence in zvedeli o njihovi politični vlogi in važnosti v ZDA.

Ameriške Slovenke so na svojem zborovanju naredile tehtne resolucije, ki so jih naslovile na najvišjo ameriško državno oblast. Te resolucije se glase:

1. Poštno ministrstvo Združenih držav Amerike naj v spomin na 1200-letnico pokristjanjenja slovenskega naroda izda posebno spominsko znamko, kakor je to stavilo lani za poljski 1000-letni jubilej.

2. Zunanje ministrstvo Združenih držav Amerike naj v Ljubljani odpre ameriški konzulat in kulturni center s čitalnico.

3. Slovenska oddaja radia Glas Amerike naj se spopolni in nastavi za Slovence v domovini v zanje primerni uri.

4. V Washingtonu naj se v ameriškem Narodnem svetišču (the National Shrine) uredi tudi slovenska kapelica v trajen spomin na slovensko ime in na slovensko prisotnost v ZDA. (Drugi narodi, kot Poljaki, Ukrajinci, Slovaki, Litavci in Estonci, že imajo svoje kapelice v tem Narodnem svetišču, katoliški cerkvi Brezmadežne).

(Dalje na 6. strani)

Nobelove nagrade za medicino

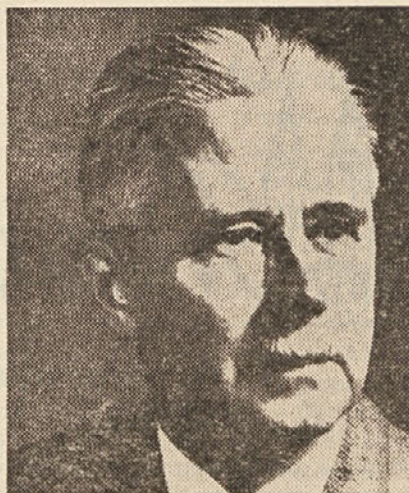
Karolinski institut v Stockholmu je objavil imena dobitnikov letošnje Nobelove nagrade za medicino. Kolegij instituta sporoča, da so nagrajenci profesor Ragnar Granit, Finec, rojen leta 1900 v Helsinkih. Svojo akademsko kariero je pričel kot psiholog in je bil kasneje magister na univerzi za psihologijo (glavni predmet) v Helsinkih. Od leta 1940 je tudi znanstveni sodelavec na Karolinskem institutu.

sto. Policija in narodna garda sta precej trdo nastopili. Mir in red je bil hitro vzpostavljen. Župan je dobival priznanja iz vse Amerike.

Zaradi teh sorazmerno malih nemirov, Milwaukee ni vzbujal kake večje pozornosti v Ameriki in po svetu, kot sta jo Detroit in Newark. Pač pa postajamo »slavniki«, ker imamo od 28. avgusta naprej vsak dan črnske pohode in obhode po mestu. (O tem nekaj več kasneje). Kar navadili smo se jih že!

Vzrokov za črnske nemire je več. Eden je rasno-psihološki. Od vsega začetka so se evropski priseljenci stapljali z Indijanci, čeprav seveda počasi, v začetku tega stoletja tudi s Kitajci in Japonci (kar velja predvsem za Kalifornijo) pa tudi z drugimi priseljenci bolj temne polti, a še vedno bele rase, kot so Arabci in Indijci. Popolnoma drugačno pa je razmerje do črncev. Do danes praktično ni nobenega mešanja med črno in belo raso. (Le posamezni primeri so sem pa tja. Tako smo včeraj brali, da se je edina hči zunanega ministra Deana Ruska poročila s črncem. Dejansko je ta že tako pobeljen in visoko izobražen, a je dekletu precej lahko šla mimo ostankov črnske polti v njem).

Povprečni Amerikanec s ceste, ki je sedaj še bolj nerazpoložen proti črncem, bi nekako takole rekel: seveda, vsak črnc bi imel rad belko za ženo; kaj misli, da bomo mi jemali črnce? ...

Haldan K. Hardline (ZDA), rojen 1903. leta, medicino je študiral na John-Hopkinsovi univerzi v Bostonu in si je pridobil tam doktorat medicine. Danes je Haldan K. Hardline profesor na Rockefellerjevi univerzi v New Yorku.

George Wald (ZDA), rojen 1906, velja kot vodilna avtoriteta na poprišču biokemije. Od leta 1948 je profesor za biologijo na harvardski univerzi v Cambridgeu (Združene države Amerike) v državi Massachusettsu.

Vsem trem znanstvenikom so bile nagrade podeljene za raziskovanje primernih kemičnih in fizioloških vidnih procesov v človeškem očesu.

Umril je Nobelov nagrajeneec Angell

V Londonu je umrl sir Norman Angell, Nobelov nagrajeneec leta 1933. Bil je znamenit publicist, njegovo najbolj znano delo Velika iluzija so prevedli v 17 jezikov.

Umril je nobelovec Cyril Hinshelwood

Sporočili so, da je umrl v Londonu znani kemik in dobitnik Nobelove nagrade za kemijo za leto 1956 sir Cyril Hinshelwood. Znanstvenik je umrl star 70 let.

Drugi vzrok bi bil socialno-psihološki. V njihovi miselnosti je ostalo veliko čuta manjvrednosti iz časov, ko so bili sužnji do Lincolnove proklamacije. A njihov položaj na jugu je bil od druge svetovne vojne več ali manj suženjski.

Tretji vzrok bi bil njihov sedanji položaj v ameriških mestih. Večina črncev v teh severnih industrijskih mestih živi v središču teh mestnih orjakov, v svojem črnskem getu. Da bi razumel bi moral videti ta mesta ali vsaj vedeti, kako so nastajala; precej drugače kakor evropska. Čisto na kratko približno takole: najbolj osrednji del teh mest je bil in je še vedno politično upravni in trgovski — velike zidane stavbe. Okrog tega je sedaj najslabši del mesta, ki je večinoma lesen. Ta del zelo hitro razpada, zlasti, če ga prebivalci ne drže v redu. Velik del vseh novih priseljencev se je ustavljal v tem drugem krogu, ki pa pred desetletji ni bil ravno slab. Življenje v tem delu je bilo najcenejše. Druge narodnosti, na primer Italijani, so svoj okoliš kar precej skrbno vzdrževali, obenem pa trdo delali in si s prihranki pomagali na boljše: v tretji ali četrti krog. (Najbolj moderen je peti krog, predmestja.) Italijani, Grki in drugi niso občutili bivanja v drugem krogu kot nekaj poniževalnega. Črnci pa to čutijo iz dveh razlogov: ker je predel drugega kroga v zadnjih desetletjih res precej razpadel, precej po črnski krivdi, in ker so črnski ljudje precej drugačne psihološke narave kot evropski, kot smo že nakazali v prejšnjih odstavkih. (Dalje prihodnjič)

Sodobni kulturni

portret

John Updike

Updike je odrasel v Shillingtonu, Pensylvanija, ki je majhno mesto in ki se navadno pojavlja v njegovih zgodbah kot mesto Olinger. Je sin gimnazijskega profesorja matematike. Z osemnajstimi leti je šel na Harvard, kjer je diplomiral iz angleščine. Bil je urednik humoristične študentske revije. Še kot študent se je oženil. Potem ko je 1954. leta diplomiral, je naslednje leto preživel na Ruskinovi slikarski šoli za upodablajoče umetnosti v Oxfordu. Ko se je vrnil v Združene države Amerike, je dve leti delal v uredništvu revije »New Yorker«.

Od kar je John Updike leta 1959 izdal svojo prvo leposlovno knjigo »The Poorhouse Fair« (Semenj ubožnice), so ga kritiki in recenzenti neverjetno hvalili. Za svoje pisanje je dobil različne nagrade, med drugimi tudi Guggenheimovo štipendijo. Z vsakim nadaljnjim delom se je hvala nadaljevala in mnogi ocenjevalci njegove druge zbirke kratkih zgodb »Pigeon Feathers and Other Stories« (Golobja peresa in druge zgodbe) in »The Centaur« (Kentavra), njegovega tretjega romana, so ta dela ocenili tako ugodno, da bi taka slava zmešala glave mnogim pisateljem. Ko je izšla zbirka »Golobja peresa«, je kritik na primer na naslovni strani »New York Times — Book Review« slavil Updika kot »najbolj nadarjenega pisatelja njegove generacije v Ameriki.« Leta 1964 je dobil Updike nacionalno knjižno nagrado prav za »Kentavra«, ki je bil po sodbi žirije najboljšo leposlovno delo, kar jih je izšlo 1963. leta v ZDA.

Veliko hvale, ki je je bil Updike deležen, je bilo izrečeno za tehnično dovršenost njegovih del. Vseposvobod je vidna njegova skrb za jezik in v njegovih dveh zbirkah pesmi vidimo, kako čudovito se Updike igra z jezikom. V kratki zgodbi »Wife-wooing« (Snubitev žene) iz zbirke »Golobja peresa« Updike nalašč posnema Joycea in se v njej pokloni velikemu irskemu pisatelju. V svojih prvih dveh romanah »Semenj ubožnice« in »Rabbit Run« (Zajček, tec) Updike raziskuje naravo človekove odrešitve v modernem svetu. V mnogih kratkih zgodbah kot tudi v svojem tretjem in četrtem romanu, v »Kentavra« in »On the Farm« (Na kmetiji) obravnava ponovno spoznavanje človekove preteklosti z namenom, da bi spoznal svojo sedanost. Družinsko ljubezen slavi Updike v številnih svojih delih.

V preteklih devetih letih je John Updike izdal deset knjig in zaradi mladosti in visoke ravni večine svojih del postal svojevrsten pojav v sodobni ameriški literaturi. Leta 1958, ko je imel 26 let, je izdal svojo prvo knjigo, zbirko duhovitih pesmi z naslovom »The Carpentered Hen and Other Tame Creatures« (Leseni petelin in druga pohlevna bitja). Pesmi te zbirke pričajo, kako se avtor poigrava z jezikom, kot ima Updike navado tudi v svoji prozi. Januarja naslednjega leta je izdal svoj prvi roman »Semenj ubožnice« in avgusta istega leta je izšla njegova prva zbirka kratkih zgodb »The Same Door« (Ista vrata). Leta 1960 je izšel njegov drugi roman »Zajček, tec«. Dne 19. marca 1962, dan po njegovem tridesetem rojstnem dnevu, je izšla njegova druga zbirka kratkih zgodb z naslovom »Golobja peresa«. Februarja 1963 je izdal tretji roman »Kentavra« in še istega leta tudi svojo drugo pesniško zbirko »Telephone Poles and Other Poems« (Telefonski drogovi in druge pesmi). Spomladi 1965 je izdal knjigo z naslovom »Assorted Prose« (Zbrana proza). V njej je zbral vsa neleploslovna prozna dela iz raznih revij. Jeseni 1965 je Updike izdal kratek roman »Na kmetiji«, leta 1966 pa tretjo zbirko pesmi. Vse to je literarna žetev avtorja, ki še ni slavil svojega 35. rojstnega dne.

»Who Made Yellow Roses Yellow?« (Kdo je napravil rumene vrtnice rumene?) je ena najboljših Updikovih kratkih zgodb iz prve zbirke.

Updikova zgodba »Ace in the Hole« (Ace v precepu), ki je bila prvič objavljena leta 1955, ima poseben pomen. Ta zgodba je nedvomno zarodek tistega dela, ki je verjetno Updikov najboljši roman, to je »Zajček, tec«.

Pismo iz Milwaukeeja

V našem časopisu smo nedavno, zlasti v poletnih mesecih čitali o izredno hudih rasnih nemirih v Združenih državah Amerike. In prav o teh črnskih razgrajanih govori pričujoče pismo, ki smo ga prejeli iz Milwaukeeja (izg. miluauki), mesta v zvezni državi Wisconsin v Združenih državah Amerike.

V našem mestu so bili bolj resni črnski nemiri v noči na 31. julij in nato naslednji dve noči. A reči moram, da ti nemiri niso bili nitu senca onih v Detroitu in Newarku ali oni pred dvema letoma v Los Angelesu. Ker v imenovanih mestih niso bili nič pripravljani na strahovita razgrajanja, so razdiralni elementi porušili in uničili skoro dve kvadratni milj svojnega črnskega naselja. V glavnem so požigali, seveda pa je bilo kraje in ropanja pri tem na debelo. Nekaj ur so črnski zaplotni strelci (»snipers«) streljali tako močno, da sta se morali umakniti policija in narodna garda. Priti je morala na pomoč redna vojska. Vsega skupaj je bilo mrtvih 40 ali 41 ljudi. Neki časnikar je zapisal v komentarju: »To je propad in razkroj velemestne civilizacije...« V New Yorku je bilo mrtvih 19 ali 20, v Los Angelesu pa okoli 30.

V Milwaukeeju je bil mrtev 1 policaj, neka stara bela ženska in črnski študent. Milwaukeeški župan je bil na možnost takih nemirov pripravljen. Takoj je proglasil celodnevno policijsko uro in popolno zaporo mesta. Tako smo morali biti prvi in drugi dan vsi doma. Na ta način razni propagandisti od drugod niso mogli v me-

SMIKLAVŽ OB DRAVI

(Romanje h Gospe Sveti)

Veliko jih je dandanes, ki ne vedo, kaj bi počeli v nedeljah. Tisti, ki so verni, izpolnijo svojo versko dolžnost in gredo k sv. maši, potem pa popoldne kaj koristnega bero, obiščejo prijatelje in bolnike ali pa napravijo kak pameten izlet, pa ne vedno z avtom, ampak tudi peš, ker vedo, da človek potrebuje tudi nujnega telesnega gibanja, če hoče, da bo telo še kolikor toliko zdravo. Je pa spet veliko takih, ki ne najdejo v nedeljo več poti v cerkev, k sv. maši, ampak imajo za svoj drugi dom samo še gostilno, kjer se čez mero opijani in tako zapravljajo ne samo svoje telesno, ampak tudi dušno zdravje.

V »letu vere« smo. Sveti oče nas poziva, da v tem letu poživimo in poglobimo vero v naših srcih, v naših družinah in v naših farah.

K požitvi in poglobitvi verskega življenja pa naj bi služila tudi romanja; v mislih imamo namreč romanja, ki se izvrše v redu, od katerih ima ne samo telo, ampak tudi duša velik dobiček.

Slišimo in beremo v »Nedelja« in »Našem tedniku«, da ljudje po naših farah, posebno še v poletnih mesecih veliko romajo in potujejo v razne kraje in dežele. Tudi mi smo letos poromali k Mariji Pomagaj na Brezje. Brezjanski Mariji smo tedaj izročili v varstvo sami sebe, svoje družine, pa tudi vse velike zadeve svojega naroda. Hkrati pa smo se zahvalili Mariji za vso njeno dosedanjo pomoč in skrb.

Pa tudi na naše domače, koroško romanje h Gospe Sveti nismo pozabili letos.

Po zgledu drugih župnij smo tudi mi po-

MASNO VINO pri Kristijanu BREZNIKU,

Celovec, Viktringer Straže 5, tel. 22 51.

romali h gosposvetki Mariji, da se ji zahvalimo za milost sv. vere, katero je misijonski škof s svojimi misijonarji pred 1200 leti tako vneto širil v naših krajih. Velik 45-sedežni avtobus nas je v nedeljo, 15. oktobra, ob 13. uri odpeljal h Gospe Sveti. Prišli smo še pravočasno, da smo se mogli vključiti z našimi ministranti v mogočno in dolgo procesijo. Po mogočnem in lepem ljudskem petju smo se udeležili sv. maše s pomembno pridigo. Po sv. maši smo stopili na grob Sv. Modesta, da se mu iz dna duše zahvalimo za toliko milost sv. vere, ki nam jo je že pred tolikimi stoletji prinesel. Ker smo v letu vere, smo mislili tudi na veliki 50-letni jubilej, odkar se je prikazala v Fatimi trem pastirčkom Marija in po njih naročila nam in vsemu svetu, da naj vztrajno molimo sv. rožni venec, posebno še družinski in se pokorimo za spreobrnjenje grešnikov. To naročilo bomo radi izpolnili tudi zaradi tega, ker je tudi prevzvišeni g. škof v svojem lepem nagovoru nas prosil, da naj izpolnimo to Marijino naročilo.

Kakor prvega romanja na Brezje, tako smo se tudi tega drugega udeležili v istem številu, torej zopet čez 50 udeležencev. Ker je bilo to romanje letos tudi ministrantsko srečanje, so se hoteli peljati h Gospe Sveti tudi naši ministranti. Bilo pa jih je to pot samo 9, ker so bili nekateri zadržani zaradi boleznih in drugih vzrokov.

Vsi udeleženci pa so bili z romanjem zelo zadovoljni, in posebno še, ker smo imeli tudi to pot zelo lepo, sončno vreme in je tudi celotno romanje poteklo, hvala Bogu, brez vsake nezgode.

Za dragoceno pomoč pri organiziranju romanja se prav pristočno zahvaljujemo krajevemu odboru KA in tudi g. Miklu Hertzi za uspešno agitacijo. Ne na zadnjem mestu pa gre naša zahvala tudi g. šoferju in avtobusnemu podjetju »Stagge« iz Beljaka za hitro in solidno postrežbo in najcenejšo vožnjo, kar smo jih doslej imeli.

Pri nas na Koroškem

Izredna slovesnost v Podjuni

Božji grob pri Pliberku

V nedeljo, dne 1. oktobra t. l., se je vršila v častiljivi romarski cerkvi pri Božjem grobu blizu Pliberka prav izredna cerkvena slavnost, kakršne v naši majhni ožji domovini že zdavnaj nismo več doživeli, če smo jo sploh kdaj; vsaj pisec teh vrst se iz svojih več kot 50 let duhovniškega življenja ne spominja enake slavnosti. Na omenjeni dan je namreč obhajal svojo srebrno mašo salezijanski duhovnik-misijonar č. g. Edvard Trampuš, rojak iz Doba, kmečke vasi, ki jo čuvata dva vsem dobro znana ljudska svetnika, sv. Lucija na spodnjem, sv. Boštjan pa na zgornjem kraju. Prišel je v ta namen iz daljne Venezuele, države na severnem koncu Južne Amerike, da obhaja vsaj 25-letnico svojega mašništva v domačem kraju, ko mu zaradi svetovne vojne leta 1942 ni bilo mogoče peti tukaj svojo novo mašo.

Sprejem pred cerkvijo. G. misijonar govori.

Foto: Vinko Zaletel

G. Edvard Trampuš je pristen domačin, po rodu iz Božičeve hiše, kjer se je rodil leta 1913 kot najmlajši izmed desetero otrok. Šolal se je na enorazrednici pri Božjem grobu. Toda ta ozka dolina pod Komlom je bila zanj pretesen življenjski prostor; zaželel si je naprej v širni svet, morda se je že takrat začel v njem vzbujati apo-

stolski duh, vsaj podzavestno. L. 1926 je vstopil na privatno gimnazijo salezijancev v Veržeju na vzhodnem Štajerskem, kjer je leta 1934 napravil maturo. Po dovršenem noviciatu pri salezijancih se je menda leta 1935, gnan od neke skrivnostne notranje sile, prostovoljno javil za delo v misijonih. Tako je prišel v Venezuelo, kjer je dovršil svoje modroslovne in bogoslovne študije in bil leta 1942 posvečen v duhovnika. Naučil se je španskega jezika, se vživel v duha in življenjske razmere tamošnjega ljudstva in našel tam svoje življenjsko delovno polje. Tam deluje kot vzgojitelj mladine, ki mu je prirasla na srce, deluje kot veren duhovni sin velikega prijatelja in apostola mladine sv. don Boska.

Letos je prišel prvič v svojo domovino, da po dolgih letih spet vidi svoje sestre, brate in druge sorodnike ter rojake in da pohiti na grob svojih staršev, posebno svoje leta 1946 umrle matere, ki je največ molila in največ žrtve doprinesla, da je sin postal duhovnik in misijonar.

K srebrnomašnemu slavlju se je v nedeljo, 1. oktobra, zbralo domače ljudstvo v velikem številu in priredilo svojemu rojaku-misijonarju pristrčen sprejem, nakar je v praznično okrašeni cerkvi sledila ganljiva bogoslužna slovesnost. Vse je bilo lepo in služilo k temu, da je srca vseh v daritveno občestvo združenih povzdigalo v iskrenem, hvalečnem veselju k Bogu: slavnostna pridiga mil. g. prelata Aleša Zechnerja, farnega rojaka g. srebrnomašnika, petje cerkvenega zbora in ljudstva, nič manj tudi zvonki glas g. jubilanta, aktivno sodelovanje vernikov pri sv. daritvi. V svojem nagovoru je g. misijonar spodbujal k požrtvovalnemu podpiranju misijonov.

Po končani cerkveni slovesnosti so se številni gostje zbrali k slavnostnemu obedu v farni dvorani v Pliberku, kjer so preživeli nekaj ur v pravi domačnosti, v prazničnem razpoloženju ob primernih nagovorih in prepevanju domačih pesmi, o katerih je g. srebrnomašnik pohvalno omenil, da jih še v Venezueli radi poslušajo in občudujejo njih lepoto.

Kar daje temu slavlju poseben pomen, je to, da je naša Koroška v č. g. Edvardu Trampušu dala Cerkvi delovnega misijonarja, kar je nam vsem v čast in veselje. Imeli smo in imamo še od leta do leta novomašne, srebrno- in zlatomašne slavnosti, hvala Bogu, toda ta srebrnomašna slavnost je bila za našo Koroško nekaj edinstvenega: srebrna maša misijonarja-domačina! Bog ga ohrani in nam daj še drugih!

Gospod Jožef Stich — umrl

Zlatomašnik g. Jožef Stich je sicer že pred leti moral zaradi boleznih na očeh in na srcu v bolnišnico, kjer pa se je kar dobro zopet opomogel. Vrnil se je v svojo faro Bilčovs in jo zvesto oskrboval kljub visoki starosti; saj mu je bilo že osemdeset let. Rad se je udeleževal duhovniških sestankov v Celovcu in v dekaniji in celo pomagal pri čiščenjih po farah. Telesno čvrst in duhovno svež je tako bil še vedno tesno povezan s svojo župnijo in duhovnimi soprobrati.

Toliko bolj nas je zato iznenadila vest v torek, dne 17. oktobra, da so gospoda župnika našli tisto jutro mrtvega; zadela ga je srčna kap. Vse farane je zajela žalost ob vesti, da jih je njihov dolgoletni župnik in dobri oče farne družine tako nepričakovano zapustil. Dobrih 45 let je namreč vodil g. Stich bilčovsko župnijo. Kot duhovnik iz ljudstva se je globoko vživel v življenje na Gurah ter je bil najtesneje povezan s svojim ljudstvom v veseljih in žalostnih prilikah. Njegovi odnosi do faranov so bili družinsko pristrčni in vsi farani so imeli v njem zares pravega duhovnega očeta.

Pokojni g. Jožef Stich je bil rojen leta 1887 v Hlojvu, v sosednji Kotmari vasi, duhovnik pa je postal leta 1910 v Celovcu, nakar je kot duhovnik deloval na Prevaljah in v Velikovcu, v času prve svetovne

vojne pa je bil vojni kurat; leta 1921 pa je prevzel župnijo Bilčovs na Gurah, kjer je razen v času Hitlerjevega nacizma, ko je moral na nemško faro, zvesto čuval nad farani in jih z vzgledom, molitvijo, delitvijo svetih zakramentov in ljubeznijo vodil h Kristusu.

Pogreb pokojnega g. župnika je bil v četrtek, dne 19. oktobra, ob pol 10. uri v farni cerkvi v Bilčovsu. Nad 50 duhovnikov se je prišlo posloviti od dobrega sobrata in vse premajhna je bila cerkev za vernike, ki so prišli na pogreb. Otroci so se poslovili tako, da so v mimohodu skozi cerkev pokropili pokojnikovo krsto in mu poklonili vsak svoj šopek; zunaj pa so mogli prisostvovati pogrebni liturgiji po zvočniku. Sveto mašo je opravil g. prelat Aleš Zechner v somaševanju s tremi duhovniki. V nagovoru je g. prelat orisal življenjsko pot pokojnikovo. Ob grobu pa so se od g. župnika poslovili še dr. Zablatnik v imenu treh bilčovskih duhovnikov, katere je prav on pripeljal do oltarja, g. Ogris, dolgoletni ključar in najožji sodelavec pokojnikov, bilčovski g. župan in deklica v imenu šolske mladine. Cerkveni moški zbor pa je pri sv. maši in ob grobu zadnjič prepeval domačemu župniku, ki je v življenju tako ljubil pesem.

Naj počiva v miru in Bog mu bodi dober plačnik!

OTOŽ

(80-letnica Urablove mame)

Urablova mama na Otožu, vdova in bivša kmetica, bo konec tega meseca dopolnila osemdeset let. To nas močno veseli, ker je še tako čila in čvrsta, čeravno je bilo njeno življenje en sam dobro izpolnjeni delovni dan. Lepo je vzgajala svoje otroke, a na žalost sta dva njena mlada in pridna sinova padla v drugi svetovni vojni in njen mož ji je tudi prezgodaj umrl, tretji sin pa je prevzel Bostekovo posestvo po teti, ki ni imela otrok, in tam vzorno gospo-dari na svojem posestvu. Vse hčere so pa pridne gospodinje in pevke v cerkvenem in društvenem zboru.

Prav zategadelj se Urablova mama lahko veseli in uživa zadnje dni svojega življenja v miru. Želimo ji še dosti lepih, zdravih in srečnih dni!

VOGRČE

(Smrtna nesreča)

Vsi smo še pod vtisom strašne novice, ki se je raznesla v ponedeljek, 9. oktobra, zvečer po vasi: Franc Dokl se je smrtno ponesrečil.

Ob 4. uri popoldne se je peljal na mopedu s svojo najmlajšo dvanajstletno hčerko Heidi po glavni cesti iz Grebinja proti Velikovcu in, ko je zavil na labotsko cesto, ga je podrl osebni avto v taki sili, da je že na mestu umrl, Heidi pa je vrglo 20 metrov daleč proč na njivo in razen lahkega pretresa možganov in malih prask, se ji ni nič hudega zgodilo. Kdor je gledal nesrečo na mestu, si je vsak mislil, da je moral sam angel varuh skoro čudežno varovati Heidi pred hujšo nesrečo. Gotovo pa je zanjo največja nesreča, da je tako tragično izgubila dragega ateca, pa seveda tudi za vso družino.

Tragična smrt ni le kot uničujoča bomba zadela družino, ampak tudi vse vaščane in bližnje in daljno okolico. Malokdo je bil tako splošno priljubljen kot on in prav z nikomer ni živel v jezi ali razprtiji. Bil je srčno dober, prijazen in plemenit, vedno dobre volje in je vsakemu rad ustregel, kar je mogel. Priden pa kot čebelica, počitka ni poznal in lotil se je vsakega dela, da je tako lepo oskrbel družino.

Pokojnega so poznali od blizu in daleč, predvsem kot prekupčevalca. Kupoval je jajca, gobe, črnice in druge domače pridelke in prav zaradi tega je veliko dobrega storil, da so si ljudje in tudi otroci z nabiranjem gob in črnice mnogo prislužili. Bil je vesten in pošten in njemu je vsak lahko zaupal.

Pokojni Dokl je bil šele v 53 letu in zapuščal ženo, tri že poročene otroke in šolarke Heidi.

Vogrče malokdaj doživijo tako mogočen pogreb, ki je pokazal, kako je bil rajni splošno spoštovan in priljubljen. Domači dušni pastir, ki je slučajno kmalu po nesreči prišel mimo in videl svojega farana mrtvega, je na grobu v obeh deželnih jezikih pokazal, kako je bil prav po svoji dobroti, miroljubnosti in v službi do družine in soljudi tudi dober kristjan in bo zato tudi Bog dober plačnik.

Pokojnega bo težko pogrešala družina, pa tudi vsa soseska. Družini izrekamo naše iskreno sožalje, njemu pa želimo po dela in trpljenja polnem življenju večni počitek!

REPLJE — BLATO PRI PLIBERKU

(† Apolonija Jop, rojena Vauti)

Sredi meseca septembra je umrla v Rep-ljah dobra in skrbna Štampuhova mati. Tri tedne prej jo je zadela možganska kap. Poslali so jo v bolnico v Celovec, pa se ni nič hotelo na bolje obrniti. Po prevozu domov je kmalu mirno v Gospodu zaspala.

Rajna mati je bila doma pri Vautiju na Rutah. Bila je sestra selskega g. župnika Alojzija Vautija in namenjena, da bi mu postala kuharica-gospodinja. Šolala se je pri šolskih sestrah v št. Jakobu v Rožu, kjer je tudi njen brat kaplanoval. Načrte pa ji je prekrizala prva svetovna vojna. Brat Jozelj je moral k vojakom; rajna Apolonija pa je sama prišla za plug in pomagala priletim staršem. Opravljati je morala vsa težka možka dela na kmetiji vse dotlej, da se je brat leta 1920 vrnil iz ruskega ujetništva. Ko se je ta poročil je odšla pomagat sestri Lizi k Črčeju na Blato in se odtod leta 1922 poročila h Štampuhu in se odtod leta 1922 poročila h Štampuhu v Replje. Z možem Toninom sta imela troje otrok. Tudi tu je bilo treba velikih naporov, da se je vzdrževala družina. Otro-

(Nadaljevanje na 5. strani)

POZOR! POZOR!

Pridite in ogledite si

MOŠKE PLAŠČE in OTROŠKE OBLEKE

imamo jih v veliki izbiri

od 23. 10. do 4. 11. 1967

v naši novi 480 m² veletrgovini

Blažej PLIBERK — LIBUČE

Ženski plašči že od šil. 196.—

MIRKO KUMER:

7. nadaljevanje

Na 8. evropskem občinskem dnevu

V imenu Avstrijcev in Korošcev sem jaz v kratkih in šegavih besedah podal zahvalo. Pohvalil sem pridnost in gostoljubnost Berlinčanov in zaključil z željo, da bi kmalu napočil čas, ko ne bodo več razdeljeni, ampak združeni. Za mano so govorili še Francozi, Belgijci, Luksemburžani in Italijani. Vsi govori so izzveneli: »Da naj živi Združena Evropa, naj živi demokracija in svobodno mesto Berlin«.

Z mestnim avtobusom smo se vrnili v naša stanovanja in ob pol enajstih sem bil že v postelji.

11. junija oddam telegram g. Nolteju, da ga v ponedeljek kratko obiščem. Nato so predvidene vožnje s parniki po berlinskih jezerih in obed v tamkajšnjih restavracijah.

Iz Kurfürstendoma smo se spet odpeljali na pročelje Messesalaja in bili tam dodeljeni avtobusom za različne parnike. Imel sem vstopnico za parnik Deutschland in vstopil v tisti avtobus, ki je bil tako označen. Začelo pa je liti na vso moč. Dobro, da smo bili pod streho. Ko je malo prenehalo, smo se peljali deloma po avtoprogi proti Wannsee. Spet je lilo, ko smo izstopili. Ker na krovu zaradi slabega vremena ni bilo mogoče sedeti, je bil parnik Deutschland premajhen, da bi nas vse sprejel. Zato so nas pretovorili na parnik Wappen von Berlin. Tam smo imeli vsi prostor pod streho. Pluli smo po reki Havel sem in tja in prišli včasih čisto blizu bodoče žice. Po sredi reke so imeli zasidrane bele mejnike, ki so značili, kje je meja Vzhodnega Berlina. Med mejniki in nasprotnim bregom so stali zasidrani motorni čolni z dvema stražnikoma na pokriti palubi. Mnogi gostje so se močno zgražali nad bodočo žico in strogo službenimi stražniki. Na celem bre-

gu ni bilo one stavbe, ki bi bila obljudena, ne onega mesta, kjer bi se ljudje kopali. Dočim je na zahodnem kraju kar mrgolelo privatnih čolnov in camping šotorov. Pomilovali smo te ljudi v šotorih pri tem hladu in deževju. Saj bi se Berlinčani prav lahko kosali z Velikovskim ali kakim drugim jezerom, če bi ne bilo tam tako pogosto dežja. Je le vreme na Koroškem bolj toplo in zanesljivo in jih to tako na jug vleče.

Po dveurni vožnji smo pristali v gostišču Wienerwald, ki je sprejel 1000 gostov naenkrat in jih v dveh urah vse nasitil in napojil. Vsak je dobil pol pečenega piščanca, 2 decilitra vina in eno steklenico specialnega piva. Najedli smo se vsi tako do sitega, kot še prej ne v Berlinu. Začelo se je spet temniti in vsak je hotel hitro v avtobus in se peljati nazaj v mesto. Ko hočem po moj dežni plašč, ni bilo ne njega, ne klobuka na obešalniku. Se je že nekemu pripraven zdel ob tem vremenu in je šel z njim. Iščem še nekaj časa brezuspešno narkar jo pcedim proti vozovim nekaj višje nad jezerom stoječim. Ravno tedaj pa se tako vlije ploha, da nisem mogel izpod strehe.

(Dalje prihodnjic)

Avstrijska televizija

NEDELJA, 29. oktobra: 16.30 Poročila — 16.33 Za otroke od 5. leta dalje: Češnjava že ne gre v zrak — 17.20 Za otroke od 11. leta dalje: Mladinski svet — 17.50 Tako živimo danes — 18.00 Nedeljski roman: Pustolovščine dobrega vojaka Švejka — 18.25 Naša lahko noč oddaja za male otroke — 18.30 Nedelja v Evropi; Berlin — 19.00 Čas v sliki in od tedna do tedna — 19.30 Športni pregled — 20.10 Kristjan v času — 20.15 Prevoz, drama Suttona Vaneja — 21.55 Heinrich Harrer poroča: Smrtni ples Kalapagov — 22.40 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 30. oktobra: 17.00 Predolimpijske igre v Mehiki — 18.00 Francoščina pri vas doma: Tečaj francoskega jezika — 18.20 Poročila — 18.25 Lahko noč oddaja za male otroke — 18.30 Nemščina za domačine — 18.55 Tip revija — 19.00 Pregled programa za november — 19.20 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Afriško poletje — 21.05 Karl Farkas in njegov ansambel — 21.50 Čas v sliki — 22.10 Posebno za vas: Revija plošč. Zabavna oddaja češke televizije.

TOREK, 31. oktobra: 17.30 Božja beseda za svet. Svečana ura protestantskega jubileja iz dvorane štajerske Delavske zbornice v Gradcu — 18.25 Lahko noč oddaja za otroke — Poročila — 18.35 Tečaj angleškega jezika — 19.00 Podoba Avstrije — 19.20 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.00 Prenos 2. nemškega televizijskega programa — 21.00 Točko

za točko — 22.00 Čas v sliki — 22.20 Inozemski odmev. Diskusija tujih novinarjev o zunanjepolitičnih temah.

SREDA, 1. novembra: 17.00 Poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Pravljica o mali zvezdici — 17.45 Dolga ušesa, risarski film — 17.45 Dolga ušesa, risarski film — 17.55 Za družino: Na knjižni polici — 18.20 Poročila — 18.25 Lahko noč oddaja za male otroke — 18.30 Pogled z okna. Sila in skrivnost stolnic — 19.00 Osamljenost, drama za eno osebo Petra Herza — 19.20 Koncert na gradu — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pripetljaj v Antiohiji, televizijska igra Rudolfa Henza — 21.00 Klavirski koncert št. 4 v G-duru Ludwiga van Beethovna — 21.35 Čas v sliki — 21.55 Z očmi naših otrok. Komur lahko svetuješ, se mu lahko pomaga.

ČETRTEK, 2. novembra: 18.00 Slike smrti, glasba Cesarja Bresgena — 18.20 Poročila — 18.25 Lahko noč oddaja za male otroke — 18.30 Po sledovih Josepha Rotha — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Kristjan v času — 20.15 Največje gledališče na svetu: Pitchi Pci ali »dana beseda«. Preiskava Françoisa Billeddouja — 23.05 Čas v sliki.

Televizija Ljubljana

PETEK, 27. oktobra: 9.40 TV v šoli: Sodelovanje s kombinatom — Panonska nižina — Hidrostatični tlak — Slušno-vidni pripomočki. — 11.00 Osnove splošne izobrazbe. — 14.50 TV v šoli — ponovitev. — 16.10 Osnove splošne izobrazbe. — 17.25 Poročila. — 17.30 Oddaja za otroke. — 17.55 TV obzornik. — 18.15 Glasbeni magazin. — 19.05 Na sedmi stezi — športna oddaja. — 19.35 Cikcak. — 19.40 Domiselnost ni snobizem — oddaja iz cikla: Človek in kultura. — 20.00 TV dnevnik. — 20.30 Cikcak. 20.40 Trinajstnica — sovjetski celovečerni film. — 22.10 Zadnja poročila. — 22.30 Šlager sezone — oddaja TV Sarajevo. — 22.50 Predolimpijska tekmovanja v Mehiki — posnetek. — 23.50 TV dnevnik.

SOBOTA, 28. oktobra: 9.40 TV v šoli: Grigor Vitez — Rabska kronika — Beckett: Čakajoč na Godota. — 14.50 TV v šoli — ponovitev. 17.40 Vsako soboto. — 17.55 TV obzornik. — 18.15 Mladinska igra. — 19.15 Sprehod skozi čas. — 19.40 Cikcak. — 20.00 TV dnevnik. — 20.30 Cikcak. — 20.40 Ljubezni, oh ljubezni — humoristična oddaja. — 21.40 Nekaj novega, nekaj starega. — 21.55 Punčka — film iz serije Zadnji dan, prvi dan. — 22.25 Zadnja poročila.

NEDELJA, 29. oktobra: 9.25 Poročila. — 9.30 Poljudno znanstveni film. — 10.00 Kmetijska oddaja. — 10.45 T. Egner: Razbojniki iz Kardemomme — mladinska igra. — 11.30 Serijski film za otroke. — 14.00 Nedeljsko popoldne in ponavljamo za vas. — 19.10 Serijski film. — 20.00 TVD. — 20.45 Cikcak. — 20.50 Zabavno glasbena oddaja. — 21.50 Lirika. — 22.05 TVD.

PONEDELJEK, 30. oktobra: 9.40 TV v šoli. 10.40 Ruščina. — 11.00 Osnove splošne izobrazbe. — 14.50 TV v šoli — ponovitev. — 15.50 Ruščina — ponovitev. — 16.10 Osnove splošne izobrazbe. — 16.55 Poročila. — 17.00 Mali svet — oddaja za otroke. — 17.25 Risanke. — 17.40 Kje je, kaj je. — 17.55 TV obzornik. — 18.25 Stalna rast slovenskega jezika — III. — 18.40 Če je otrok ljubosumen — vzgojna oddaja. — 19.00 Po sledih napredka. — 19.15 Tedenški športni pregled. — 19.40 Pravljicarji: Loje Adamle-Pirovec. — 20.00 TVD. — 20.30 Cikcak. — 20.40 TV drama. — 21.40 Glasbena oddaja. — 22.10 TVD. — 22.30 Predolimpijska tekmovanja v Mehiki.

TOREK, 31. oktobra: 9.40 TV v šoli. — 10.40 Angleščina. — 11.00 Osnove splošne izobrazbe. — 14.50 TV v šoli — ponovitev. — 15.50 Angleščina — ponovitev. — 16.10 Osnove splošne izobrazbe. — 18.25 Film za otroke. — 18.40 Svet na zaslonu. — 19.20 TV obzornik. — 19.50 Cikcak. — 20.00 Celovečerni film. — 21.30 Kulturna panorama ali tribuna. — 22.10 Zadnja poročila.

Oltarne sveče za cekev
naročite v
MOHORJEVI knjigarni!

Pci nas na Koroškem

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

ških doklad v tistih časih ni bilo, mož je bil bolehen in ni mogel po strani česa zaslužiti. V najemu sta imela cerkvene njive in z neumorno pridnostjo z dvema kravama pridelovala kruh družini. Že po nekaj letih zakona je mož zbolel in umrl. Tako je morala otrokom nadomestovati tudi očeta. Vzajajala je otroke v poštene delavne ljudi, ki so tudi prišli do kruha. Vsak ima svojo hišo. Najprej so vsi skupno postavili namesto nekdanje bajte, priličen dom pri Štampuhu, nato pa v bratski vzajemnosti postavili še hiše sestri Micki na Metlovi in bratu Tineju v Nonči vesi.

Odkod pa je rajna mati jemala tako silno moč, da je mogla vse to storiti? Iz prave, žive vere in iz molitve. Doma pri Vautiju so mnogo molili. Molitve se je držala tudi na novem domu. Redno je hodila v cerkev in k zakramentom in peljala otroke vedno s seboj, ker jih ni imela doma komu v varstvo pustiti. Bila je članica najprej dekliške, potem pa ženske Mariji-

Študentje in marihuana

Med ameriško mladino se širi sla po umetni omami. Mladi ljudje nenahoma iščejo pot, da bi začasno ušli vsakdanjosti. Pred leti so mnogi mladoletniki vdihovali pare vročega lepila, da bi se pogrezali v sanjski svet, potem so prišle nevarne tablete LSD, zadnje čase pa je na vrsti — kajenje bananovih lupin.

O tej novosti pravijo, da ima baje podoben učinek kot marihuana. Serotin, ki ga vsebuje bananova lupina, napada možgane. S kemično analizo teh lupin se ukvarja več ameriških vladnih ustanov, ki seveda vedo, da bo težko preprečiti zlorabo. Začelo se je na kalifornijski univerzi v Berkeleyu, kjer so pred kratkim priredili študentje množično kajenje bananovih lupin.

Posnemati so jih začeli newyorški mladinci, ki so šli v sprevedu za leseno banano in prepevali. Zaupna anketa, ki so jo izvedle zdravstvene ustanove na princetonski univerzi blizu New Yorka, je pokazala, da je 15 odstotkov študentov za kadilo marihuano ali hašiš, poznajo pa tudi učinek LSD, ki je naprodaj v sladkornih kockah. Kaže, da pri-

(16 do 24 let) iz premožnih družin, ker so imeli pri sebi ali pa so preprodajali razna mamila. Njihovi starši so bili neprijetno presenečeni, kajti svojim otrokom so dajali dovolj denarja za sproti, da se jim ne bi bilo treba ukvarjati s kaznivno tihotapsko kupčijo.

Skupina newyorških mladink in mladincev je pred kratkim ustanovila poseben klub, v katerem se zbirajo tisti, ki so se odpovedali lovu na mamila. Vsako soboto se pogovarjajo dve uri, da si iznova okrepijo voljo in da potem laže odklanjajo vabila na razne zabave.

Slovenska umetnika nagrajena

Slikarskega tekmovanja »Ex tempore«, ki ga je priredila pred dnevi republiška občina, se je udeležilo preko 70 slikarjev. Med temi sta bila tudi slovenska slikarka Ljuba Štolfova in Avgust Černigoj, ki sta bila tudi nagrajena. Černigoj je odnesel nagrado turistične ustanove, Štolfova pa zlati srednjeveški pečat tržaške občine. Slikarka je bila tako letos nagrajena že tretjič, prejšnji nagradi je namreč prejela v Venzonu in v Piranu.

Zaradi stalno se ponavljajočega medsebojnega obstreljevanja na egipčansko-izraelski meji premirja ob Sueskem prekopu, so egipčanske oblasti odredile umik civilnega prebivalstva iz tega ogroženega področja. Naša slika kaže egipčanske družine, ki se selijo z vsem svojim imetjem v predele 40 kilometrov južno od Kaira.

PEČI in štedilnike

znamke Tirolia v najboljši kvaliteti in največji izbiri!

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA

BRATJE RUTAR & Co.

DOBRLA VES — EBERNDORF
A 9141 — Tel 04236-281

ne družbe v Vogrčah. Pristopila je k Sveti vojski in ni nikoli pokusila opojnih pijač. V starejših letih se je posvetila pridelovanju in zbiranju zdravilnih zelišč. Občudovali smo njeno znanje v tej stroki.

H grobu na šmihelskem pokopališču so jo spremljali številni pogrebci s štirimi duhovniki. Kondukt (pogrebni spreved) je vodil brat rajne, seiski župnik, v toplih besedah pa se je od nje poslovil vogrški župnik, č. g. Vinko Zaletel. Za zgled je postavil današnjim materam njeno vernost, delavnost in narodno zavednost, zaradi katere so jo mislili svojčas, enako kot nje-nega brata, izseliti.

Naj počiva blaga mati v miru v domači zemlji. Zaostalim izrekamo naše sožalje!

hajajo vse kocke z dodatkom LSD iz istega vira, kajti izdelovalni stroj je zelo drag.

Tri četrtine zaupno vprašanih princetonskih študentov je odgovorilo, da pred prihodom na univerzo niso imeli opraviti z nobenim mamilom. V minulem semestru se je prvič zgodilo, da je bilo nekaj slušateljev princetonske univerze, ki je stara 221 let, aretiranih zaradi uživanja mamila.

Vedno se najde kak študent, ki prodaja cigarete z marihuano. Za pet do šest pip marihuane plačajo uživalci okoli 10 dolarjev, hašiševe so po dolarju. Študentje te univerze nimajo opraviti s heroinom in z opijem.

Promet z marihuano se je v dveh letih skoraj podvojil. Pred tedni je bilo na newyorškem sodišču obsojenih 22 mladih ljudi

STADLER

Möbel

Das führende Einrichtungshaus

REGINA
RÜCHEN

WK
MOBEL

Klagenfurt, Theatergasse 4

Ob 1200-letnici slovenskega krščanstva

(Nadaljevanje s 2. strani)

Pomembne besede odličnih govornikov

Konvencija na Kapitolu je bila pomembna tudi zaradi tega, ker so spregovorili na njej odličniki. Poslanec Annunzio iz Chicaga je temeljito in točno prikazal v svojem lepem govoru življenje in trpljenje, civilizacijski napredek in kulturne dosežke Slovencev v njihovi dolgi in trpki zgodovini od naselitve in od pokristjanjenja do zadnjih časov druge svetovne vojne. Poudaril je njihov delež pri ustvarjanju Združenih držav Amerike. Končal je z ugotovitvijo, da je slovenski narod, ki je toliko trpel in toliko dal sebi in drugim, vreden tudi uresničenja najvišjih ciljev: svobode in samostojnosti. Ta veliki prijatelj slovenskega naroda je imel podoben govor o Slovencih tudi v ameriški poslanski zbornici leta 1965 za slovenski narodni praznik 29. oktobra.

Poslanec John Blatnik, predsednik odbora za javna dela v parlamentarni zbornici, je s pojočo dolensko besedo orisal trdo delovno pot slovenskega človeka do obstanka, do uspeha in uveljavljanja v novi deželi. Poštena in častna pot pa je imela in ima uspeh v zvestobi slovenskemu jeziku in vrednotam, ki so jih Slovenci prinesli iz stare domovine. Deloma slovenski deloma angleški govor je bil burno pozdravljen. Na galeriji je bilo tisoče ljudi.

Prisrčno pozdravljen od vseh strani je svoj slovenski in angleški govor začel priljubljeni senator Frank J. Lausché. On je občinstvo s svojo besedo tudi najbolj ogrel. Povedal je, v čem je moč, pomen in tudi veličina slovenstva in skrivnost, ki je slovenskemu narodu pomagala, da se je ohranil skozi vse sovražne teme, vekov in sužnosti in se uveljavil tudi navzven med močnejšimi in celo proti njim. Ta moč in ta skrivnost je ljubezen do lastnega jezika ter privrženost k slovenski kulturni in umetniški ustvarjalnosti. Značilno za Slovence je, da nimajo spomenikov lastnih vladarjev, pač pa toliko spomenikov pesnikov, pisateljev, upodabljalnih umetnikov, godbenikov, da imajo, četudi še tako majhne, v sleherni hiši knjižnice.

Narod, ki je velik v tem in tako, je velik in neuničljiv tudi drugače, pa naj ga sovražne razmere še tako duše in režejo.

Ta duhovna moč, s katero Slovenci preprčujejo o sebi svet, in še zlasti Ameriko, je najtrdnjše poročilo za to, da bodo prej ali slej deležni tudi vse pravice, ki jim kot narodu gre!

Senator Lausché, eden najuglednejših ameriških državnikov, je s svojim moškim in zavzetim glasom vsem navzočim bodrilno citiral Gregorčičevo: »Zvezda mila je svetila in naš rod vodila je«, ter Jenkovo: Adrijansko morje: »Buči, morje

Ob lepem jubileju DSM v Celovcu

Bilo je na velikonočno nedeljo, dne 19. aprila 1851. Na povabilo škofa Antona M. Slomška sta že navsezgodaj dospela v št. Andraž Franc Zorčič, spiritual v celovškem bogoslovju in Andrej Einspieler, kaplan pri mestni župni cerkvi v Celovcu, ogledovat velikonočne kresove v Lavantinski dolini. Med popoldanskim sprehodom je v razgovoru škof Slomšek omenil, kako nujno in potrebno bi bilo osnovati »društvo za izdajanje dobrih slovenskih bukev«. »To sem nameraval«, je nadaljeval g. škof že leta 1845, še pred izdajanjem »Drobtinic«, pa mi tedaj ni uspelo, sedaj bi bilo pa to

že lažje. Pripravljen sem pomagati s pesom, besedo in denarjem.«

Iz razgovorov na škofijskem vrtu v št. Andražu, je vzkliko dobro seme, padlo na rodovitna tla v Celovcu, kjer je že leta 1852 stopilo v življenje »Društvo sv. Mohorja« ter prejelo od škofa Slomška prvi dar »500 rajnšev« v bankovcih, to je 1000 kron. Od tega časa je preteklo že 115 let, ko je začelo rasti močno drevo Družbe sv. Mohorja, katerega blagoslovljen sad so bile dobre »bukve«, ki so leto za letom obiskovale vse Slovence, doma in v tujini. Mohorjeve knjige so bile vedno dobro

došle slovenskim izobražencem in preprostem kmečko delavskemu ljudstvu in mu kazale pravo pot po načelu škofa Slomška: »Sveta vera bodi vam luč, materin jezik pa ključ do narodne omike!«

Iz mogočnega drevesa Mohorjeve družbe, je ob razmerah, v katerih se je znašel naš narod v dobi od prve in preko druge svetovne vojne, poleg »Goriške« zrasla tudi nova sveža veja Družbe sv. Mohorja v Celovcu, katere 20-letnico delovanja praznujemo. Tako Celovška Mohorjeva s svojimi knjigami povezuje z domovino vse Slovence širom po svetu, stare in povojne izseljence ter jim utrjuje krščansko in narodno zavest.

Družba sv. Mohorja je skupna ustanova vseh Slovencev, tako v matični domovini, zamejstvu in širom po svetu. Ob častitkah k 115-letnemu in 20-letnemu jubileju za naš narod tako zaslužne DSM smo dolžni zahvalo vsem mrtvim in živim sodelavcem, želeč družbi božjega blagoslova po priprošnji Sv. Mohorja, Sv. Cirila in Metoda in naših pokojnih škofov A. M. Slomška in Friderika Barage za njeno bodoče delo.

A. Tišler

Proslava ob 100-letnici slovenskega gledališča

V Ljubljani slavijo stoletnico ustanovitve »Dramatičnega društva«. V okviru zadevnih proslav so v prostorih Narodnega muzeja odprli razstavo slovenskega gledališkega muzeja »Temelji slovenskega gledališča«, ki sta jo s sodelavci uredila Mirko Mahnič in arhitekt Viktor Molka. Razstava, ki jo je uradno odprl akademik dr. Bratko Kreft, zajema tudi dokumente o začetkih gledališkega ustvarjanja v Trstu, Celju in Mariboru.

Izšli sta tudi publikaciji »Dokumenti Slovenskega gledališkega muzeja« in »Repertoar slovenskega gledališča 1867—1967«, ki ju je pripravil Slovenski gledališki muzej. V Drami Slovenskega narodnega gledališča (SNG) je bila razen tega slavnostna predstava Cankarjevih »Hlapcev«, v Operi Slovenskega narodnega gledališča (SNG) predstava Foesterjevega »Gorenjskega slavčka« in v Mestnem gledališču ljubljanskem Kreftovih »Kranjskih komedijantov«.

Po vsej verjetnosti bodo kasneje razstavo o temeljih slovenskega gledališča prikazali tudi v Kulturnem domu v Trstu, kjer bodo v okviru gledališke sezone 1967-68 tudi sicer ločeno proslavili stoletnico slovenske gledališke dejavnosti.

Nobelova nagrada za literaturo

Nobelovo nagrado 1967 za literaturo je prejel gvatemalski pisatelj Miguel Angel Asturias.

Na soncu in v morju

Pismo s počitnic ob Jadranu. Z bralci našega lista kramlja A. Vauti, selski župnik

Troje me je tam duhovno dvigalo. Že lega božjepotne cerkve in samostan vrh gore z lepim razgledom mi je dal čutiti, da sem odmaknjen od nemirnega sveta in bliže Bogu, Stvarniku te krasne narave. Dalje temeljiti govori vodje duhovnih vaj, ki je tako praktično osvetlil sedanjega modernega človeka in podal možnosti, kako naj ga duhovno oblikujemo. Posebno doživeti je za me in mislim, da tudi za druge pa je bilo skupno maševanje. Sicer sem se že prej večkrat udeležil skupnega maševanja, n. pr. pri novi maši g. Trapa v Dvoru, po trije in še več smo maševali v Lovranu in Barbatu, a tu na Sveti Gori nas je bilo z glavnim mašnikom mnogo več, 41 in vsi oblečeni v krasna mašna oblačila. Ko smo v lepem redu pripeli pred oltar in se razvrstili okoli njega in opravljali sveto daritev, se mi je zdelo, da sem v malih nebesih.

Zadnji večer pred razhodom smo se v prijetni družabnosti ob gostoljubnosti pa-

Adrijansko, bilo nekdanj si slovansko, ko po tebi hrastov brod vozil je slovanski rod!«

Tudi na banketu, ki se je vršil v vsem elegantnem blišču visoke slovenske in ameriške družbe, je zvenela slovenska beseda in donelo slovensko petje. Pela je operna pevka gospa Marija Kranjčeva-Fischingerjeva iz slovenske in svetovne glasbene literature, pel je mešani oktet slovenski iz Washingtona z vsem zanosom.

V eni elegantnih dvoran velikega Hilton hotela je bila tudi izložba vezenih okraskov Slovenske ženske zveze ter umetniška razstava slik s pokrajinskimi in drugimi motivi, ki sta jih slikarja Jože Vodlan in Miro Župančič za to slovesnost iz New Yorka prinesla v Washington.

Bil je resnično slovenski parlament in praznik slovenske besede ter umetnosti v Washingtonu.

ganjajoča žita, ženske so okopavale sirk, in razcvitale so se trave. Ljudje so kar vsi pozdravljali, pa danes bolj Pavlo kakor Gradišnika.

Kakor pred težkim delovnim vozom sta konja povsila glavi in vlekla koleselj po klancu navzgor. Drdranje koles, ki je odslej dušilo pogovor, je potihnilo. Gradišnik je popustil vajeti in se obrnil proti hčeri.

»Pavla!«

»Kaj je oče?«

»Kateri izmed obeh ti je bolj všeč. Andrej ali Gregorec?«

Pavla je narahlo zardela. Odgovoru se je pa ognila: »O nikomur ne vem reči nič slabega.«

»Ho! Naj se advokat kar skrije pred Andrejem. Če bi jaz izbiral —«

Da skrije zadrego, se je Pavla prisiljeno nasmehnila: »Tata! Zdi se mi, da ste malo bolj krepko pogledali v kozarec. Razglablajte o stvarih, ki nimajo pomena.«

»Ali pa so zelo važne. Še ne vemo, kako se zaobrne.«

Pavla ni odgovorila. Tudi oče je umolknil. Konja je pa priganjal, da sta kmalu postala mokra in se pričela peniti. Popoldne je bilo vroče. V Brdih se je pomlad prevešala že v poletje.

Konja sta zavozila na domači borjač. Pavla je skočila še pred očetom z voza. Odhitela je naravnost v svojo sobo. Še preden je odložila slammik, je že spet prebirala Filipovo pismo, čeprav ga je znala že na pamet. Pa čim dlje je gledala v mrtve črke, tem manj je vedela, ali njen mož še živi ali ne.

»Če je res mrtev —?«

trov še prav veselo zabavali. Tako sva letošnji dopust najlepše zaključila po starem pravilu: utile et dulce = koristno in prijetno.

Naj vam za konec povem še smešno prigodbo, ki smo jo slišali od patra-voditelja.

V Ljubljani si je neki študent na univerzi skoval besedo, ki nič ne pomeni: rompompirati. To besedo je porabljal v razgovorih, radoveden, kako si jo bodo drugi tolmačili. Blizu trimostovja vpraša eno ženo: Kje bi jaz mogel tukaj rompompirati? Žena ga malo gleda, potem pokaže pod most na stranišče in reče: Tam dolil! Z istim vprašanjem se potem obrne na enega policaja. Ta pokaže na desno in levo in reče: Bencinska črpalka je na koncu te in one ulice. Zvečer sedi v kinu ob neki gospodični, se z njo razgovarja in jo tudi kavalirsko spremi do njenega stanovanja. Pri hišnih vratih pa ji predlaga: Gospodična, ostaniva še malo skupaj, pojdiva še malo rompompirati! Tedaj mu dekle prisoli krepko zaušnico in hitro izgine v vežo. Pošteno dekle je razumelo pod to besedo nečedno dejanje. Neko jutro poskusi s to besedo še v zakristiji samostana. Tam je bil samo brat-zakristan. Njega vpraša: Ali bi mogel tu rompompirati? Zakristan sname hitro slušalko s telefona in pokliče patra. Ta pride, ga prime za roko in ga vede v sobo, ki služi za spovedovanje gluhih.

Nobeden torej ni razumel tuje besede »rompompirati«, pa vendar nobeden ni vprašal, kaj pomeni, da bi se ne izdal, kako je neveden. Tolmačil si jo je vsak po svoje.

Rompompira, rompompira.

Iz besede te nič pametnega ne izvira.

Drži besede slovenske se domače,

da ne blamiraš se drugače!

Spodaj v kuhinji je oče spregovoril ime Andrej. Ta hip je stopil pred Gradišnikovo Pavlo doktor Andrej Vipavec. Ves preznojen je bil. Prihitel je v Brda ne zavoljo bolnikov, ne, zavoljo Gradišnikove Pavle.

Zoreče češnje

Razcvel se je majnik. V sončni soparici so Brda dehtela od jutra do večera in se čez noč pozibavala v drobnem petju slavcev. Gradišnikovi Pavli se je zdelo, da veter prinaša kdaj pa kdaj vonj briškega cvetja in pesem slavcev prav med zidovje Gorice.

Od dne do dne jo je bolj mikalo, da bi odšla iz mesta nazaj domov, pa se je zbala vznevoljiti očeta.

Pavla je bila sama doma. Sedela je v obednici in vzela prtiček, ki ga je bila začela že v Begunjah, pa kasneje ni bilo več pravega časa, da bi ga dokončala. Okna so bila zaprta zavoljo prahu in trušča na ulicah, pa tudi zavoljo vročine, ki je popoldne pričela od razgretega zidovja puhteti v stanovanje.

V sobi je bilo vse tiho. Enakomerno vbadanje in zategovanje nitke je Pavlo spomnilo na življenje v kaznilnici. Do štirideset kaznjenk je vezlo in šivalo v isti sobi, pa po celo uro in še dlje včasih nobena ni izpregovorila niti besedice. Je bilo prepovedano govoriti. Sedaj je prosta, pa nima koga, da bi se z njim pogovarjala. Danes še celo Barbke ni doma. Odšla je k staremu, bratom in sestram. Zamikala so jo Brda. Kako bi ji mogla odreči in ji ne dovoliti, ko je res dobro in pridno dekle.

Pavli je postalo bridko kakor že dolgo

ne. Prej je prostovoljno vzela nase ječo, da reši moža. Sedaj jo drugi zapirajo v samoto, prav zavoljo njenega izginulega moža, za katerega se je bila žrtvovala, mora sedeti v Gorici, pa bi se tako rada po letih ječe do sita naužila Brd. Namesto v svobodo je prišla samo iz ogradi v ogradi. V prvi je bila zaprta štiri leta, koliko časa jo bo ograjala druga, pa še ne ve. Mogoče prav do smrti ne bo vedela, ali je vdova ali samo zapuščena žena. Pavla je postala nejevoljna in je odložila vzeenje.

Ne, ni prav naredil Filip. Staničevo Olgo bi mu navsezadnje še odpustila. Ostal je pač v najboljših letih sam in ni imel žene. Iz vere pa ne zna živeti. Da pa sedaj kar zgine in ne pove jasno, ali je šel v smrt, ali je samo pobegnul v tujino, ne, tega mu ne bo nikoli pozabila. Kaj, če bi vrnila, kar je Filip posodil s Staničevo Olgo. Tudi ona je mlada in jo mika živeti in si želi imeti otroka. Predvsem otroka. Potem bi ne bila več sama. Vedela bi, zakaj živi. Saj Filip bi ji ne smel zameriti, če se kdaj vrne, ko pravi, naj ga ima za mrtvega. Samo na to besedo se ne more poročiti. Naj mar uvene in se počasi posuši, kakor od zlobne roke izpodrezana češnja, ki še stoji in nekaj pomladi še vedno ozeleni in vzcvete in nastavi sad, pa ga ne more pozoriti. Mož bi ne smel zameriti, oče bi bil pa celo vesel, ko si tako želi vnuka ali vsaj vnukinjo. Mama, mama —? Mama je dobra in bi brž odpustila in pozabila in bi otroka iz srca vzljubila. Pa Bog —?

Skozi okno, obrnjeno proti Brdom, je posijalo sonce. Pavla je vstala, da okno zagrne. Prijela je za zaveso, pa ji je roka ob-

Janež Jalen

30

Ograd

Dr. Gregorec ni več dvomil, da je »stari« mislil prav na doktorja Vipavca. Na koga drugega naj bi. Saj Pavla in Vipavec se že tičeta in pogledujeta se tudi tako, kakor bi bila že domenjena. Ne moreta skriti, da sta drug drugemu všeč.

Advokat Gregorec je postal redkobeseden. Kljub vinu, ki ga je bil že poklical Gradišnik, se mu jezik kar nič več ni razvezal. Razmišljal je, kako naj išče izgubljenega Andrejčiča, da bi njemu hodilo prav glede Pavle, če Filip res več ne živi. Da bi se znebil Vipavca, je povabil v kavarno, pa je Pavla odklonila in naročila črno kavo kar pri Zlati ribi.

Andrej je vedel, da ga doma že kar gotovo čakajo bolniki, pa ni maral oditi, dokler ga niso prišli klicati, kakor je imel naročeno. Prav zavoljo Gregorca ne. In pa tako dobro mu je bilo v bližini Gradišnikove Pavle. Nazadnje so vstali vsi štirje hkrati. Bili so zadnji opoldanski gostje pri Zlati ribi.

Gradišnik je pogledal na uro in se spomnil, da se je prav preveč zamudil. Naglo se je povzpela v koleselj, sedel poleg Pavle in pognal. Konja sta stekla in v diru privozila prav pod Klance za Pevmo. Samo čez soški most sta šla v korak.

Na njivah ob cesti so valovila v klasje po-

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

FRANC RESMAN:

Iz dnevnika slovenskega izseljenca

Zgodaj zjutraj pa je moja žena vstala in pri peči za centralno kurjavo skuhala otrokom veliko ponev zabeljenih žgancev. Ko sem jih poklical, da je skuhana »ubilana mešta«, so bili takoj vsi pri mizi in, dokler ni bila ponev prazna, tudi ni padla nobena beseda. Nato smo še zmolili rožni venec in se še enkrat ulegli ter prav dobro zaspali.

Hitro so tudi tukaj v taborišču minili prazniki in po Novem letu so spet vsi morali na delo. V taborišču samem pa je spet postalo vse tiho.

Franc se gre učiti v tiskarno

Že nekaj časa sem me je skrbelo, kaj bo z najstarejšim fantom in sem vsak dan pričakoval, da ga bo poslal taboriščni vodja kam na delo. Sredi januarja 1943 pa me pokliče v pisarno in mi naznani, da se bo šel Franc učiti v neko tiskarno v Feucht pri Nürnbergu. Ko nisem vedel, kaj naj bi rekel, je še pristavil, da bo fant lahko potem, če bo pridren, v naši novi domovini, nekje v Ukrajini, lahko odprl tiskarno. Lepo sem se mu zahvalil. Da bi se pa res mogel učiti kakega poklica, pa sam pri sebi nisem mogel verjeti. Pripraviti smo morali fantove reči in drugo jutro ga je že odpeljal.

Ko je prišel fant že čez 14 dni na obisk, sem bil zelo presenečen. Še bolj pa sem se čudil, ko je prinesel s seboj »Lehrverträge«, da ga naj podpišem, čeprav je bilo uradno kakršnokoli učenje prepovedano in je bilo to tudi res edini slučaj, da se je eden izseljencev res lahko učil kakšen poklic. Fant je imel lastno sobo in se vozil kot vsak drugi vajevec v Nürnberg v obrtno šolo. Meni pa je prinesel povabilo lastnika tiskarne Bollmana, naj pridem pogledat, kako gre sinu. Fant sam pa je bil s službo prav zadovoljen.

Ko sem v taboriščni pisarni potem prosil, če bi lahko pogledal za sinom, mi je vodja taborišča to odklonil z besedami, da nimam več nobene pravice do otroka, zanj je odgovoren samo »Lagerführer« in, če tega ni, pa »Volksdeutsche Mittelstelle«. Tako smo se vedno bolj zavedali, da nimamo pravzaprav nobene pravice več.

To sem potožil svojemu mojstru in ta mi je rekel, da se zaradi njega prav lahko »črno« peljem, samo dobiti me ne smejo pri tem. Znosil sem svojo nedeljsko obleko na žago, v taborišče pa sem sporočil, da grem delat v sosednjo vas in da me zato ne bo h kosilo.

stala. Zagledala se je proti domačim krajem.

»V Gorici ti družbe ne bo manjkalo,« je rekel oče, ko je bil pripeljal pridelkov za kuhinjo in je spet odhajal. Le kam naj gre. K Zlati ribi? Obdolžili bi jo lenobe, češ, krščeno ji vzdržuje oče, eni sami ženski, pa si niti kuhati ne more. Naj mar hodi posedat v kavarno? Videti bi bilo, kakor da se ponuja. In če bi sama hodila zvečer na promenado, bi brž otrsli jezike, da moške lovi. Še na izprehod ne gra rada. Sama, vedno sama. Kar začne naj tako živeti, pa bo kaj kmalu mesto govorilo, da je bila po pravici zaprta, in da je Filip že vedel, zakaj je pobegnil pred njo.

Še najbolj se odpočije v cerkvi. Kar vsak dan gre k maši. Menda se je tega v Begunjah navadila. Prav gotovo bolj kakor prej v samostanu. Pa že nekaterim ni prav. Opo nesli so ji pobožnjaštvo. V Begunjah jo je oklepalo židovje, v Gorici pa jo ograja živa meja ljudi.

Res da ima klavir in knjige in ročna dela. Je nekaj, pa ne dosti. Ona je žejna zelenja in cvetja in ptičjega petja in vinja in polja in briških dobrav in dobrih ljudi in potočila niti ene same solze. Preveč ji je bilo hudo. Samo zahtela je: »O, o, o!«

Potem je bilo nekaj časa v razkošni obednici doktorja Andrejčiča vse tiho. Niti muha ni zabrenčala. V stolpu cerkve svetega Ignacija je ura udarila pol petih.

Cin, cin, cin.

Zacingljal je zvonček nad vrati stanovanja, Pavla se je zdrznila in sunkoma vstala. Le kdo zvoni? Ali naj odpre, ali naj se potaji, kakor da je ni doma? Morebiti je Barb-

Na vlak sem šel v sosedno vas Puchenwald, kjer so ravno slavili »Hitlereiche«, baje najstarejši dob (hrast) v tej okolici, in preko Nürnberga sem bil prav kmalu v Feucht. G. Bollmann, član NSDAP z zlato značko, me je prav prijazno sprejel in mi najprej pokazal tiskarno. Ko sva potem sedela sama v njegovi pisarni, mi pravi:

»Po mojem se fant ne bo izučil pri meni poklica do konca. Vojne bo prej konec. In ne vem, če veste: To vojno smo Nemci že zgubili. Lahko še traja eno leto ali tudi dve. Konca vojne se bojim predvsem zato, da nas ne bi pobili prisilni delavci, ki jih je toliko tukaj in s katerimi dostikrat tako grdo ravnaajo.«

Pa sem mu rekel, da se tega ni treba bati, ker ob vsakem polomu vsak ujetnik najprej gleda, da odnese svoje pete nepoškodovane v svojo domovino, pri tem pa pozabi na svoje maščevanje. Šel sem z njim še v njegovo vilo na kosilo in popoldne me je sin Franc spet spremil na vlak. Zvečer pa

Moja žena, moji otroci in moji prijatelji mi pravijo, da sem optimist. »Prevelik optimist si,« mi pravijo. »Če padeš s čeri, misliš, da bo dno postlano z blazinami in dokler ne priletiš, si popolnoma vder.«

Priznam, optimist sem, a ne verjamem kakor Voltairov Pangloss, da je na svetu vse najboljšje. Poznam strahote in težave življenja: tudi jaz sem prestal svoj delež.

Izpoved optimista

Zavračam pa misel, da so človeški pogoji sami na sebi strahotni. Res je, vrtimo se na tem kupčku blata v neizmernem prostoru, ne da bi vedeli čemu; res je, gotovo bomo umrli. Zame je to dejstvo, s katerim se moram pogumno sprijazniti. Edini problem je ta: Kaj lahko in kaj moramo storiti, dokler smo tukaj? Jaz sem optimist, in to tak, da verjamem, da lahko zboljšamo svoje življenje, in na splošno, da lahko zboljšamo življenje človeštva. Verjamem, da smo v tem pogledu dosegli že velikanske uspehe, človek je že v marsikaterem pogledu premagal naravo, danes jo obvladuje bolj kot nekdanj. Pesimist bo ugovarjal: »Da, toda te čudovite iznajdbe služijo samo za vojno in človečnost je na poti, da ugonobi sama sebe.«

dala skozi okno gornjega nadstropja čez ravno gorenjsko polje v zeleno Jelovico in skalni Triglav. Takrat je hrepenela samo ven, ven, izza obzidja v svobodo. Kamorkoli. Danes pa gleda skozi okno lastnega stanovanja v valovita Brda in želi čimprej oditi domov. Pa je zavoljo Filipove nerodnosti po želji očetovi, ki ji hoče samo dobro, kakor začarana kraljična. Varuje ukletih grad in čaka svojega rešitelja.

Pavla je z enim samim zamahom roke zagnila okno. V sobi je postalo mračno in že samo to jo je spomnilo samotne temnice v Begunjah. Kakor bi hotela rane trpečega srca še povečati, je sedla h klavirju. Udarila je s prsti po tipkah in strune so zabrnele napev pesmi, ob kateri se je med vstajensko procesijo za drugo veliko noč na vrtu nekdanje Lambergove graščine tik ob kamniti mizi iz strahu pred temnico skoraj zgrudila:

»Dan presveti, dan veselja, srčno mi pozdravljen bod!«

Naprej ni mogla. Naslonila se je z lahti kar na tipke. Strune so se oglasile vseprek, kakor bi zajokale. Pavla sama pa ni potočila niti ene same solze. Preveč ji je bilo hudo. Samo zahtela je: »O, o, o!«

Potem je bilo nekaj časa v razkošni obednici doktorja Andrejčiča vse tiho. Niti muha ni zabrenčala. V stolpu cerkve svetega Ignacija je ura udarila pol petih.

Cin, cin, cin.

Zacingljal je zvonček nad vrati stanovanja, Pavla se je zdrznila in sunkoma vstala. Le kdo zvoni? Ali naj odpre, ali naj se potaji, kakor da je ni doma? Morebiti je Barb-

17 sem prišel srečno v svoji delovni obleki nazaj v taborišče.

Žalostni dogodek

Razen Ažmanove babice v našem taborišču ni bilo prav posebno starih ljudi med nami in tudi zdravje se nas je še kar držalo. Toliko bolj nas je pretreslo, ko nas je nenadoma obiskala smrt in prišla po komaj 15-letnega Kobvarjevega Hajnžka, doma v Rutah nad Baškimi jezerom.

Delal je z drugimi izseljenci na žagi v Wilhelmsdorfu in se vsako jutro vozil na delo. Ko so se peljali 21. februarja zvečer spet nazaj v taborišče in so morali na postaji v Siegendorfu prestopiti, ga je podrl brzovlak in ga povozil, da je bil takoj mrtev. Od vodje taborišča smo dobili dovoljenje, da nas je lahko precej šlo k pogrebu. In 23. februarja smo ga v tujini izročili materi zemlji. Kratek nagrobni govor in pogrebna opravila je bral na pokopališču poleg protestantske cerkve v Siegendorfu duhovnik iz Fürtha. Z očetom, sestrom in bratom pokojnega fanta smo žalovali vsi izseljenci našega taborišča.

(Dalje prihodnjič)

Ne verjamem, da bi bilo nujno, da je tako. Od nas je odvisno in moj optimizem je večidel produkt moje vere v človeško naravo. Vem, da ima tudi »človeška narava« svojo veličino.

Moja naravna reakcija na neko okolnost je, da iščem nje dobre posledice, namesto da bi stikal za slabimi. Na primer: recimo, da zbolim in sem obsojen na mesec dni postelje. Pesimist bo rekel: »Kakšna

nesreča!« Jaz pa bom mislil: »Kakšna sreča! Seveda je nerodno, da moram prenehati s svojim delom, in morda bo bolezen neprijetna, toda trideset dni miru! Zdaj bom naposled imel časa na pretek za premišljevanje!«

Taka je narava optimista. Verjamem, da je posledica srečnega detinstva. Jaz sem imel najboljše starše, ki jih le more deček imeti. Vedno so ravnali z menoj pravično in ljubeznivo. In to mi je dalo v tistih prvih letih, ko se človek začne oblikovati, zdravo zaupanje v človeško naravo. Lahko da je šola skazila mojo nedolžno vero, kajti otroci še preradi drug drugega obsojajo. Toda imel sem srečo, da sem v filozofskem razredu naletel na profesorja Alaina, naj-

ka pozabila ključ. Pa komaj. Barbka se bo vrnila kasneje. Šele pod noč.

Pavla se je pogledala v ogledalo. Ne, nič se ji ne pozna po obrazu. O, dobro se je navadila v Begunjah potajevati. Popravila si je lase. Kdo more sedaj le slutiti za tem vsakdanjim obrazom notranjo razdvojenost?

Zvonček se je oglasil drugič. Pavla je odšla ven na hodnik in odprla.

»Moj poklon, milostljiva.«

»Dober dan, gospod doktor! Prosim, kar naprej!«

V stanovanje zdravnika Andrejčiča, kjer je bila doma samo njegova zapuščena žena, je vstopil odvetnik Gregorec. Pavla ga je vedla v obednico. Sedla sta k mizi, sredi katere je bil v dragi brušeni vazi — za poročno darilo jo je bila Pavla dobila od nuncie Antona — lep šopek.

»Nisem vas maral, milostljiva,« je pričel doktor Gregorec, »vabiti v pisarno. Zdi se mi, da vam je bolj prav, če sem sam prišel sem.«

»Hvala! Res nerada hodim okrog.«

»Prav veseli me, če sem vam ustregel.«

»In kaj je tako nujnega?« Pavla je bila neučakljiva.

»Za Filipa gre.«

»Tako — ?«

»Prejel sem poročilo o njem.«

»Kakšno?«

Če bi odvetnik Gregorec ta trenutek rekel Gradišnikovi Pavli, da je njen mož mrtev, bi prav gotovo ne zajokala. Celu nekako všeč bi ji bilo. Preveč je trpela zavoljo njega. Bi vsaj vedela, pri čem je. Saj tako na slami viseti ne more dolgo časa. Doktor

Simon Jenko:

Do slovesu

Teman oblak izza gore
privlekel se je nad polje,
nad poljem sredi je obstal,
nebo je čez in čez obdal.

To ni oblak izza gore,
to tudi ni ravno polje,
to misel le je žalostna
na sredi srca mojega.

večjega mojih učiteljev. Tudi njemu so nekateri očitali, kakor danes meni, njegovo slepo zaupanje.

Alain in za njim jaz, oba sva se zavezala, da bova optimista, kajti, če ne sprejmeš nepremagljivega optimizma kot nekaj stalnega, kmalu lahko postaneš pesimist; kajti obup povzroča nesrečo in neuspeh. Če verjamem, da bom padel, padem. Če verjamem, da ne morem nič storiti za svojo domovino, potem ne morem nič storiti. V svojem življenju vedrim in oblačim predvsem sam v sebi. Pesimizem je nalezljiv. Če verjamem, da je moj sosed nepošten in mu to nezaupanje pokažem, ga s tem napravim nezaupljivega in nepoštenega.

»Poglej,« bo rekel pesimist, »ali res verjameš, da je to zaupanje v človeštvo, v življenje sama modrost? Ali ti ni še nikoli prineslo bridkih razočaranj?«

Da, priznam, tudi jaz sem bil nekajkrat pošteno razočaran. Zadnjih deset let — posebno strahote nacizma, pregnanstvo, aretacija moje družine, opustošenje stanovanja, nevarna spreobrnjenja nekdanjih prijateljev — da, vse to je bil vzrok, da sem resno podvomil v popolnost sveta in ljudi na njem.

Toda, saj sem vedno vedel, da so slabi ljudje na svetu! Da postanejo množice v takih grozotnih prilikah neumne in podivjajo! Moj optimizem je ostal in obstaja samo v tem: »Verjamem, da lahko do neke meje vplivamo na dogodke, in četudi moramo pretrpeti nesreče, jih lahko premagamo, ker vemo, kako jih je mogoče premagati.«

Da ljubimo ljudi okoli sebe, da se izzogibamo slabih, da se veselimo dobrega, potrpiamo s hudim in — da ne pozabimo pozabiti. To je moj optimizem. Pomagal mi je živeti.«

André Maurois

Gregorec pa ni rekel nič jasnega. Ugibajoče, kakor bi reševal uganke, je pričel govoriti.

»Iz Trsta, milostljiva, mi poročajo.«

Gregorec je pazno gledal ženo svojega prijatelja doktorja Andrejčiča naravnost v obraz in zasledoval vsak najmanjši pregib. Pavla je narahlo zardela. Pa ne iz zadrege. Od nestrpnosti. Najrajši bi glasno zakričala: »Tak, zini že, ali je živ ali mrtev?«

Advokatu Gregorcu pa se ni prav nič mudilo. Kakor bi namenoma hotel mučiti Pavlo, da bi čimbolj mogel uganiti njene misli, je počasi in po ovinkih pripovedoval, da se Filip v Trstu ni vkrcal na ladjo in tudi z vlakom se ni odpeljal.

»Potem se pač še vedno skriva v Trstu,« je prekinila Pavla Gregorca.

»Ne. Tretjega maja zvečer je odšel iz hotela, v katerem se je nastanil. Kovček je odnesel sam. Od takrat je doktor Andrejčič izginil.«

»Torej mrtev ni?«

Te besede je Pavla izrekla, kakor bi se tikale povsem tujega človeka. Dobro je obvladala svoje razburjenje. Mladji odvetnik pa je sklepal, da Pavli za moža kar nič ni. Ni čuda, kar je morala prestat zavoljo njega. Ima prav, če si želi Filipove smrti. Bo vsaj spet prosta. Pa če pojde njemu po sreči, ne bo dolgo, ko se spet poroči. Prvi hip je bil Gregorec v zadregi, kaj naj zdaj reče. Bolj zavoljo samega sebe kakor zavoljo Pavle, kateri se je hotel čimbolj prikupiti. Šele čez nekaj časa je odgovoril:

»Milostljiva! Vse je mogoče.«

(Dalje prihodnjič)

KONSUM über 100 Jahre jung

Früh übt sich...
Auch Einkaufen
will gelernt sein.

Das weiß Frau Hoffmann,
darum schickt sie Lisl in den KONSUM.
Dort ist Frau Hoffmann Mitglied;
es ist auch IHR Geschäft.
Dort ist sie zu Hause,
und Lisl ist es ebenso.
Ja, Hoffmann's wissen,
dem KONSUM kann man vertrauen.

für Menschen unserer Zeit

KONSUM

Vse poljedelske stroje,
vse za gospodinjstvo
ugodno in na obroke
Vam nudi trdka

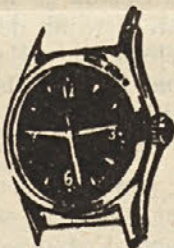
HANS WERNIG

KLAGENFURT - CELOVEC
Paulitschgasse (Prosenhof)

Ure in nakit v veliki izbiri
pri

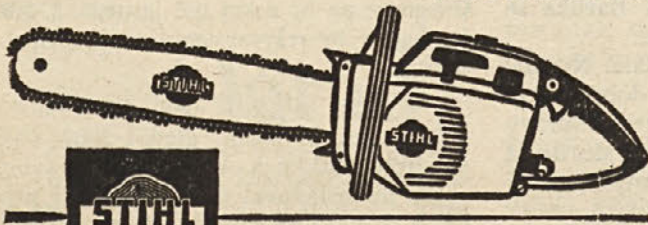
Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschgasse 9
Popravila izvršim takoj in
solidno, kupujem in zame-
njam zlato in srebro (tudi
strto zlato).

Wieder eine neue, sensationelle Motorsäge von STIHL: die
STIHL-040, ca. 8,7 PS stark, 6,8 kg leicht — nur 1,8 Kilo pro PS.
Kennen Sie eine Motorsäge, die das übertrifft?

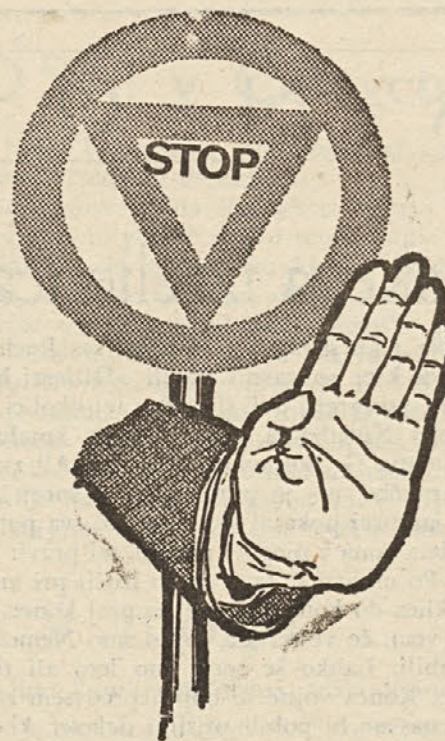
STIHL 040

Nasveti, prodaja, postrežba strankam

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihaja 2
P. Dobrla ves
9141 EBERNDORF
Telefon 04237-246

KDOR GRADI,

potrebuje kvalitetno apno iz Galicije.
POPZOR! še je čas, da ga vam dostavi
pravočasno in brezplačno na dom
vaš zastopnik

JOŽE BLAŽEJ

Kakor tudi vseh vrst opek.
LETINA 9143 — ŠMIHEL

Posebne ponudbe:

Dralon pulover, dolgi rokavi S 95.—
Moški Shatland (Setland) puloverji S 145.—
Moško spodnje perilo, dolgo S 35.—
Otroške oprsne hlače S 79.—

v CELOVCU, pri SATTLERJU,
Heuplatz

KOLESA
MOPEDI
HLADILNIKI
HLADILNIKI ZA NIZKO
HLAJENJE
ELEKTRIČNI ŠTEDILNIKI
PAŠNIŠKE OGRAJE
»HORIZONT«
BRZOPARILNIKI
ZA KRMO

A. in T. BLAŽEJ

ŠT. VID V PODJUNI
Telefon (0 42 39) 34 63
ŠT. PRIMOŽ — Tel. (04239) 34 6 09

SADJARJI!

Najbolj zanesljivo rastoča sadna drevesca
nudi domača sadna drevesnica MARKO
POLZER, Lazar pri št. Vidu v Podjuni.
Ribizelj, češplje, maravdelj polovična cena.

Ing. MARKO POLZER, pd. Lazar
ŠT. VID V PODJUNI

POSESTNIKI NOVIH STANOVANJ, POZOR!

Predaja ključa je na vsak način za
vsakega nekaj posebnega. Toda s klju-
čem so povezane tudi težave oprem-
ljanja.

Odločuje predvsem kvaliteta in cena.
Nudimo vam do 15. decembra po-
puste.

- Svetujemo vam
- Dostavljamo
- Poskrbimo kredit do 30 mesečnih
obrokov
- Opremljamo po meri

VILLACH, GERBERGASSE 6, TEL. 56-50

GROBA SMEŠNICA

Na prištinskih fakultetah dobiva 17 študentov štipendijo, čeprav imajo njihovi starši po več kakor 300.000 starih dmarjev mesečnih dohodkov.

Za kavico in bencin so preskrbljeni, bi rekli.

RADIO CELOVEC

Naše poslušalce slovenskih oddaj opozarjamo, da je odslej v soboto popoldne oddaja že ob 14. uri.

NEDELJA, 29. 10.: 07.30—08.00 Duhovni nagovor. 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 30. 10.: 14.15—15.00 Poročila, vreme, objave, pregled sporeda. Žena in dom. — 18.00—18.15 Koroški pevski zbori. (Mešani zbor iz Šmihela). — TOREK, 31. 10.: 14.15—15.00 Poročila, vreme, objave. Športni mozaik. Cerkev in svet. — SREDA, 1. 11.: 07.20—08.00 „...in kraljevali bodo na vekov veke.“ (Oddaja k prazniku). — ČETRTEK, 2. 11.: 14.15—15.00 Poročila, vreme, objave. Mali koncert. Prof. M. Rus: Emancipacija žene. — PETEK, 3. 11.: 14.15—15.00 Poročila, vreme, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Za krmilom. — SOBOTA, 4. 11.: 09.00—10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 14.00—14.20 Rok Klopčič: Slovenske skladbe za violino in klavir — 3.

Velika izbira
perila in blaga

pri

L. Maier

Klagenfurt, Alter Platz 35

Perzijanec za božič! Zdaj morate začeti sami plesti pri Woll-BARU (nasproti kapucinske cerkve) Celovec — Klagenfurt.

FORD

Ein Ford hält Wort

CORTINA 1300 ccm
49 PS
CORTINA 1500 ccm
58 PS

FORD

Ein Ford hält Wort

43.450
45.350

SINTSCHNIG

KLAGENFURT
SÜDBAHNGÜRTEL 8
TELEFON 53-20

ZNAMKA ZAUPANJA
GRÜNDNER
Klagenfurt - Celovec
Wiennergasse 10
(Promenadna cena)

PRIDNO POMOČNICO

išče solidna zdravnikova družina na Dunaju kot pomoč gospodinjji v družinski domačnosti. Dobri pogoji in dobra plača! — Ponudbe poslati na upravo lista pod geslom „Zanesljiva“.